

SZAVAKTÓL A TETTEKIG

1995-2015

A Pekingi Cselekvési Program 20 éve

**Az Európai Női Lobbi áttekintése az Európai
Unióban megvalósult tevékenységekről**

TARTALOM

Köszöntő	3
Vezetői összefoglaló	4
Pekingtől Brüsszelig – tagjaink visszaemlékezéseiből	6
A Pekingi Cselekvési Program végrehajtása az Európai Unióban: az EWL beszámolójának struktúrája	7
A nők és a szegénység	8
A nők oktatása és képzése	10
A nők és az egészség	12
A nők elleni erőszak	14
A nők és a fegyveres konfliktusok	16
A nők és a gazdaság	18
Nők a hatalomban és a döntéshozatalban	20
Intézményes mechanizmusok a nők előmeneteléért	22
A nők emberi jogai	24
A nők és a média	26
A nők és a környezet	28
A lánygyermek	30
Az Európai Női Lobbi	32
Rövidítések	34
Fő forrásaink	34
Közreműködők	35

KÖSZÖNTŐ

2015 igen izgalmas év lesz a nemek egyenlősége és a női jogok szempontjából, valamint a nőmozgalom számára is – európai és világviszonylatban egyaránt.

A nemzetközi közösség idén ünnepli a Pekingi Cselekvési Program, a nők és a lányok jogai szempontjából alapvető fontosságú emberi jogi dokumentum elfogadásának 20. évfordulóját. Ezzel egy időben az Európai Unió a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó új stratégiát készül elfogadni, amely keretként szolgál az EU nemek közötti egyenlőséggel és a nők szerepvállalásának erősítésével kapcsolatos tevékenységeihez az elkövetkező 5 évre. Nemzetközi szinten egy új globális fejlesztési keretdokumentum, ennek részeként pedig új Fenntartható Fejlesztési Célok elfogadására kerül sor, melyben a nők jogai és a nemek közötti egyenlőség önálló célként jelennek meg. Az Európai Női Lobbi (European Women's Lobby, EWL) is 2015-ben ünnepel egy jelentős mérföldkövet, Európa-szerte kifejtett feminista és mozgalmi tevékenységének 25. évfordulóját! Ezenkívül tanúi lehetünk annak, hogy a feminista aktivizmus egy új, izgalmas és sokszínű hulláma söpör végig a világon és Európán, amelyben nők és férfiak közösen valósítanak meg a diszkrimináció és a nőgyűlölet leküzdésére irányuló új kampányokat és akciókat.

„Peking” 20. évfordulójának ünneplésére tehát a nőmozgalom és a nemek egyenlőségével kapcsolatos EU-s közpolitikák szempontjából is stratégiailag fontos időszakban kerül sor.

A Pekingi Cselekvési Program európai végrehajtásának értékelése jó alkalmat nyújt ahhoz, hogy számba vegyük, mely témákban következett be előrelépés, áttekintsük a továbbra is kihívást jelentő területeket, és felmutassuk, hogy milyen lehetőségek állnak nyitva az Európai Unió számára ahhoz, hogy vezető szerepet töltsön be a nők szerepvállalásának erősítése és az egyenlőség megvalósításában. Az Európai Női Lobbi jelentése 2000 tagszervezetének együttes értékelése alapján nyújt áttekintést az európai nők és lányok helyzetéről.

Ezen túlmenően a kiadvány útmutatóként kíván szolgálni a következő 5 évre nézve az európai intézmények új vezetése számára. Annak ellenére, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőség az EU egyik alapértéke, Európában még mindig nem vált valóssá. Peking+20 jelentésünk célja az, hogy kulcsfontosságú dokumentummá váljon az új európai döntéshozók kezében, melynek segítségével áttörést hozó szakpolitikákat és akciókat dolgozhatnak ki a társadalom és az élet minden szintjére és területére vonatkozóan.

Ez a Peking+20 beszámoló lehetőséget ad arra, hogy tanulságokat vonjunk le 20 év mozgalmi és közpolitikákkal kapcsolatos tevékenységünkből, de emellett és legfőképpen arra is, hogy tudatosuljon bennünk, hogy a nők jogai és szerepvállalásuk erősítésére való befektetés kulcsfontosságú feltétele egy fenntartható, demokratikus és befogadó világ kibontakozásának. **A jelentésünkben közölt elemzés és követelések egy feminista Európa alapjait fektetik le.**

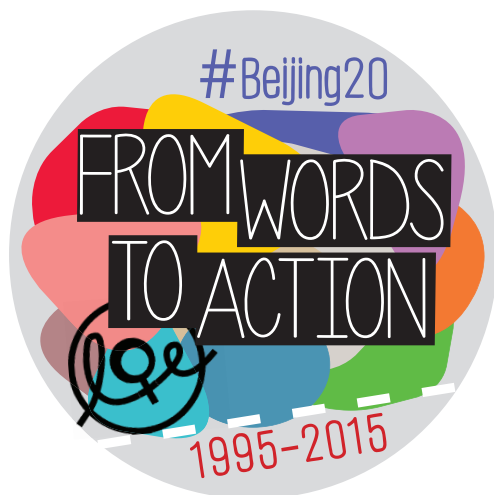
Legyen Ön akár döntéshozó, aktivista, kutató, egy civil szervezet munkatársa, feminista vagy humanista, reméljük, hogy az EWL Peking+20 jelentése arra sarkallja majd, hogy cselekedjen, csatlakozzon a mozgalmunkhoz, és a szavakból valóságot teremtsen minden európai nő és lány számára.

Üdvözlettel,

Viviane Teitelbaum
az EWL elnöke

Joanna Maycock
az EWL főtítkára

„Az emberi jogok – a polgári, kulturális, gazdasági, politikai és szociális jogok, beleértve a fejlesztéshez fűződő jogot – egyetemesekek, oszthatatlanok, egymástól kölcsönösen függenek, és egymásra épülnek.” A Pekingi Cselekvési Program a Bécsi Nyilatkozat és Cselekvési Programról, amelyet az Emberi Jogok Világkonferenciáján fogadtak el 1993-ban.

A bécsi Emberi Jogi Világkonferencia után két évvel elfogadott Pekingi Cselekvési Program célja az volt, hogy felfedje azokat a strukturális egyenlőtlenségeket és emberi jogi jogsértéseket, amelyekkel a világon minden nő és lány szembesül, valamint hogy megvesse az alapokat konkrét, a nők és férfiak közötti de jure és de facto egyenlőség megvalósítását célzó tevékenységekhez. 20 évvel később a megfogalmazott célokból ugyan már sok minden teljesült, de számos még megvalósításra vár.

A nők és a lányok Európában mára az oktatástól a munkaerőpiacig a társadalom minden területén jelen vannak, részt vesznek a politikai és a gazdasági döntéshozatali folyamatokban, és művészként, újságíróként, kutatóként vagy közösségi vezetőként is kifejezhetik véleményüket. Minden korábbinál jobbak a lehetőségeik arra, hogy politikai vitákban vegyenek részt, és hangot adjanak az őket foglalkoztató problémáknak. Számos olyan eseményt, kampányt és konferenciát szerveznek különböző országokban, melyek egy megújult női társadalmi mozgalom éledését jelzik. Az északi nőszervezetek 2014 júniusában gyűltek össze egy „Nordiskt Forum” elnevezésű négynapos, az aktivizmust, a művészeteket és a jelen kihívásainak megvitatását felölelő eseményre. A magyar nők pedig 2013-ban megrendezték az 1989 óta eltelt időszak első Nőkongresszusát!

Fiatal feministák új generációjának széles körű mobilizációja figyelhető meg, melynek keretében messzemenőig kihasználják az új kommunikációs technológiák nyújtotta lehetőségeket, és nagy lendülettel lépnek fel a jogaik megsértésének új és régi formáival szemben. A nők jogainak lábball tiprására nemzetközi szintű felháborodás és szolidaritási hullám a válasz, mint ahogyan azt az Indiában elkövetett megdöbbentő szexuális erőszak esetekre adott reakciók is tanúsították. Néhány férfi nyilvánosan felvállalja az ügyet, vagy részt vesz a feminista mozgalmakban, így támogatva a nőszervezetek követeléseit. Feminista közgazdászok kérdőjelezik meg azt a rendszert, amelyben élünk, új módszereket javasolva a jóllét mérésére és bolygónk, illetve a jövő generációinak védelmére.

Annak ellenére azonban, hogy egy megújult feminizmus optimista képe bontakozik ki Európában, a női jogokat minden korábbinál erősebb ellentámadás („backlash”) fenyegeti. Egyrészt ultrakonzervatív és vallásos csoportosulások szisztematikusan megkérdőjelezik a nemek közötti egyenlőséget azért, hogy támadják a nők szexuális és reprodukciós jogait, a szexuális nevelést, valamint a nőknek a foglalkoztatáshoz és a döntéshozatalhoz való hozzáféréshöz fűződő jogát. Néhány olyan férficsoporthoz is médiafigyelmet kap, amelyek elavult patriarchális struktúrák visszaállítását követelik. A pénzügyi megszorítások a nőszervezetek pusztá-

fennmaradását is veszélyeztetik. A 2014-es választások nyomán több populista és nőgyűlölő parlamenti képviselő ül az Európai Parlamentben, ami közvetlen veszélyt jelent a nemek közötti egyenlőséget és a női jogokat elősegítő EU-s közpolitikákra nézve.

Másrészt a neoliberais rendszer és a fogyasztói társadalom is visszavetik a nők és a lányok jogainak erősödését, mivel minden eddiginél jellemzőbb, hogy a nők testét és szexualitását árucikként jelenítik meg, és hozzájárulnak a nemi sztereotípiák fenntartásához a társadalom minden területén. Aggasztó azt megfigyelnünk, hogy az individualizmus kultusza olyannyira elterjedt, hogy a nők jogainak strukturális szintű megsértését nem veszik komolyan.

A Pekingi Cselekvési Program 12 kritikus területet azonosít be, melyeket megvizsgálva egyértelmű, hogy mindegyikük szorosan összefügg egymással, és hogy az EU-s tevékenységek áttekintése nyomán közös következtetéseket vonhatunk le e területekre vonatkozóan.

Az Európai Unió hajtóerőként szolgálhat a nemek közötti egyenlőséget célzó jogalkotás terén, és inspirációt jelenthet a tagállamok számára.

A nők és férfiak közötti egyenlőség az EU és tagállamainak egyik alapvető értéke. Ugyanakkor ez az elköteleződés mégsem valósul meg a gyakorlatban a társadalom és az élet legtöbb területén. Miközben az Európai Parlament az évek során egyre többször megkongatta a vészharangot emberi jogi jogsértésekkel kapcsolatban, és egyre inkább sürgette a nemek közötti egyenlőség megvalósítását és a nők szerepvállalásának erősítését, a tagállamok akadályokat gördítettek a nők emberi jogaival kapcsolatos nagyra törő célok és jogszabályok elfogadása elé. Az ilyen folyamatoknak tudható be, hogy például a mai napig nem fogadtak el egy közös stratégiát a nők elleni erőszak felszámolására.

A *gender mainstreaming* elve (a nők és férfiak társadalmi egyenlősége szempontjának érvényesítése a jogszabályok, közpolitikák és intézkedések tervezése, végrehajtása és értékelése során) az EU-s közpolitikákra vonatkozó központi stratégiaként elfogadottá vált, de a valóság azt mutatja, hogy sok területen nem alkalmazzák, és hogy nem tekintenek rá prioritásként. A hiedelem, hogy „az egyenlőség már megvalósult” Európában, még mindig erőteljes, és akadályt állít az elé, hogy a nemek közötti egyenlőség önálló céllá váljon az EU számára. A közelmúlt megszorításokkal teli időszaka sok döntéshozó és egyén számára erősítette meg annak a gondolatát, hogy a nők jogai csak „hab a tortán”. Jelentésünk olvasása segít átlátni azt, hogy egyik vagy másik területen megvalósult néhány tevékenység, de az átfogó stratégia hiánya azt mutatja, hogy a nemek közötti egyenlőséget nem veszik kellőképpen komolyan. Ebben az összefüggésben az EU-s közpolitikákba (beleértve néhány olyan területet is, mint a sport vagy a kultúra, amelyeket nem fed le a Pekingi Cselekvési Program), a nők és a lányok szükségleteit egyáltalán nem integrálják.

További egyértelmű tanulsága az értékelésünknek az, hogy a nemekkel kapcsolatos sztereotípiák a társadalom minden szférájában továbbra is fennállnak. Ezek meghatározzák, hogy milyen játékokat készítenek a fiúk és a lányok számára (emiatt lesznek kékek és rózsaszínek...), befolyásolják a lányok oktatással kapcsolatos döntéseit, megakadályozzák, hogy a nők bizonyos munkákhoz hozzáférjenek, hatással vannak a nők és a lányok egészségére, jogosként tüntetik fel az erőszakot és a mindennapi szexizmust, és üzeneteket fogalmaznak meg a nők társadalmi szerepére vonatkozóan... A Pekingi Cselekvési Program nem csak azt tűzte ki célul, hogy jöjjenek létre a nők jogait garantáló jogi keretek, hanem hogy növelje a társadalmi tudatosságot az azal kapcsolatban, hogy radikális szemléletváltás szükséges a nők és a férfiak közötti egyenlőség megvalósulásához. Ez a szemléletbeli változás maradt mindmáig a legnagyobb kihívást jelentő feladat a nőmozgalom számára. Bár a jogalkotás kulcsfontosságú, önmagában nem elég: erős politikai akaratnak és helyi közösségi akcióknak kell kísérnie ahhoz, hogy valódi változást érhesünk el a magánélet, a tágabb közösség és a társadalom minden szintjén.

Ezzel párhuzamosan új kihívások jelennek meg, melyek fokozott odafigyelést igényelnek.

A nők nem alkotnak homogén csoportot, és többszörös identitással rendelkeznek. Ez az a sokféleség, amely oly érzékeny és kreatív teszi társadalmainkat. Ám olyan rendszerek keretei között, amelyekben tovább él a rasszizmus, a szexizmus és a társadalmi osztályok megkülönböztetése, a többszörös identitással rendelkező nők jobban ki vannak szolgáltatva a hátrányos megkülönböztetésnek, az erőszaknak és a jogsértéseknek. A migráns vagy okmányokkal nem rendelkező nők, az etnikai kisebbséghez tartozó nők, az őslakos nők, a roma nők, a fogyatékossgal élő nők, a vidéki nők, a lányok, az idősebb nők, a leszbikus és biszexuális nők, a transznemű nők sokáig láthatatlanok maradtak. Sürgető feladat biztosítani azt, hogy semmilyen közpolitikai tervezés során ne hagyják figyelmen kívül egyetlen lány vagy nő szempontjait se.

Itt az idő megérteni, hogy a béke, az igazságosság és a fenntartható fejlődés nem valósítható meg úgy, ha a Föld lakosságának fele nem élhet teljes mértékben emberi jogaival. Egy új emberi jogi paradigmára van szükségünk: az emberi jogok egy közös vízióról és szolidaritásról szólnak, nem pedig az individualizmus elősegítése a céljuk. A jelenlegi gazdasági, politikai és társadalmi rendszer fenntarthatatlannak, a Föld számára veszélyesnek bizonyult, valamint képtelennek arra, hogy magába foglalja és védje a legsérülékenyebbeket, elsősorban a nőket és a lányokat. Feminista közgazdászok inspirációval szolgálnak arra, milyen radikálisan új látásmód jegyében gondolkodhatunk az emberekről és a bolygóról, beleértve a gondoskodás gazdaságáról való gondolkodást is. A nőmozgalom pedig szövetségeket hoz létre más társadalmi mozgalmakkal azért, hogy közösen fogalmazzanak meg a jogokon, szolidaritáson és egyenlőségen alapuló alternatívákra vonatkozó javaslatokat.

Az EWL egy békés, szociális és demokratikus Európai Unió jövőképétől vezérelve tevékenykedik, amely az emberi jogok, az egyenlőség, a béke és a szolidaritás tiszteletének kultúráján alapszik, Európában és világszerte egyaránt. Ahol a nőknek és a férfiaknak egyenlő jogaik vannak, ahol nők és férfiak egyaránt teljes mértékben birtokában vannak a személyes integritásnak és döntéshozatalhoz való joguknak, egyenlő mértékben rendelkeznek a társadalmi, kulturális és gazdasági javak felett, osztoznak a gondozói és családi szerepeken, és ahol a nők és férfiak képvisellete egyenlő mértékű a döntéshozatalban.

Erősen hiszünk abban, hogy az általunk hirdetett értékek egy új modell alapjául szolgálhatnak: egyenlőség; szolidaritás; tisztelet; paritás; szabadság; béke; igazságosság; megerősítés; együttműködés és konszenzusteremtés; elszámoltathatóság; nyitottság és átláthatóság; függetlenség.

A Pekingi Cselekvési Program 20. évfordulójának ünneplése közben, 2015-ben a nemzetközi közösség egy új globális fejlesztési keretrendszer fog elfogadni, új Fenntartható Fejlesztési Célokkal. A 17 javasolt cél között a nők jogai különálló célkitűzésként szerepelnek: „Nemek közötti egyenlőség elérése és a nők és lányok szerepvállalásának erősítése mindenütt”. **Az Európai Unió a nemzetközi közösség részeként a közpolitikák tekintetében fordulóponton áll: választhat, hogy vezető szerepet tölt be egy nemi szempontból egyenlő, fenntartható jövő kivívásában, vagy figyelmen kívül hagyja a Pekingi Cselekvési Programot további 20 évig.** Egy a nemek közötti egyenlőség ügyéért felelős EU biztos kinevezése mérföldkő lehet az ambiciózusabb EU-s kezdeményezések megvalósításának útján. Az új paradigmát követelő globális állampolgári mozgalmak előretörése a nőmozgalom számára lehetőséget nyújthat arra, hogy megmutassa, a nők jogaiba való befektetés a leg sürgetőbb és legokosabb lépés a bolygó megóvása érdekében, és azért is, hogy a jövő generációk egyenlőségét, megerősödését, és békés, méltóságteljes életét garantálni lehessen.

Az Európai Női Lobbi és minden tagja továbbra is aktívan fel fog lépni egy minden nő és lány számára jobb életért Európában és azon túl.

„Egy másik világ nem csak hogy lehetséges, hanem már épp közelít felénk. Csendesebb napokon hallom a lélegzését.”
Arundhati Roy

PEKINGTŐL BRÜSSZELIG... TAGJAINK VISSZAEMLEKEZÉSEIBŐL

„Ott voltam Pekingben 1995-ben, és ez nagyon fontos volt számomra. Az az erő, amit a világ minden tájáról érkezett nőkben láttam, megváltoztatta az életemet. Utána sokkal aktívabban tevékenykedtem a nemek egyenlőségéért és a nők jogaiért. Akkortól kezdtek el érdekelni olyan témák, mint a nők elleni erőszak, a nők megcsonkítása, vagy a lánymagzatok elvetetése Indiában.”

Tonny Filedt Kok, az EWL ügyvivője, Hollandia

„Ami megmaradt az emlékeimben és a szívemben, még húsz évvel később is, az az izgalom, hogy 35 ezer nő jött össze a világ minden tájáról, kormányok és civil szervezetek képviselői. Pekingben értettük meg, hogy a nők elé tornyosuló problémák és akadályok mindenhol ugyanazok. És hogy erős együttműködésre van szükség – Észak és Dél között –, hogy legyőzzük azokat a kulturális, gazdasági és vallási érveket, amelyek korlátozzák a nők önmegvalósítását és megerősödését.

Az 1995-ös pekingi konferencia óta megváltozott a világ. Azonban még mindig sok a tennivalónk. Az egyik terület, ahol szerintem sajnos kevés haladás történt, az a nők – csecsemők, tinédzserek, felnőttek és idősek – elleni erőszak minden formája. Úgy látom, hogy egyre elterjedtebben használják a nők megerősökölését mint háborús fegyvert (Ruandában, a délszláv háborúban, különböző iszlamista felkelésekben). Vajon a fiatal lányok ma veszélyeztetettebbek, mint régen, vagy csak az okostelefonok kora előtt nem tudtunk annyira ezekről a dolgokról? Mindenesetre az a tudat, hogy a Pekingben összegyűlt nők együtt, ugyanabban a pillanatban ugyanazokat a célokat akarták elérni, erőt ad ahhoz, hogy továbbra is küzdjék a nők életének jobbításáért a világ minden részén.”

Chris Verhaegen, a belgiumi Nők és Férfiak Esélyegyenlősége Intézet elnöke

„Életem végéig büszke leszek arra, hogy a pekingi dokumentumokban megőriztük a kairói konferencia haladó megfogalmazásait. Örömmel emlékszem rá, hogy a szexuális orientáció alapú diszkrimináció tilalma mindaddig benne maradt a dokumentumokban, míg a „gazdag, régi demokráciák” a tárgyalások utolsó estéjén fel nem adták az LMBT emberek jogait, cserébe a „szegény, fejlődő országok” követeléséért, amelyben több anyagi támogatást kértek a fenntartható fejlődés biztosítására.

Az elmúlt húsz évben az emberiség kétségtelenül óriási lépéseket tett a nemek egyenlősége felé – gondoljunk csak például a női analfabétizmus csökkenésére. Amikor minden nő tud majd írni-olvasni és önmaga dönt a saját reprodukciós jogait illetően, emberi jogaikért is ki tudnak majd állni. De húsz év távlatából visszanézve az is eszembe jut, milyen rettenetes árat fizettek az ENSZ minden régiójának hétköznapi polgárai, szegények és gazdagok, a szegényletes pekingi kompromisszumért. Szerke a világon a vallási fundamentalisták nemcsak a szexuális kisebbségek jogait, hanem minden nő szexuális és reprodukciós jogait fenyegetik. Az pedig, hogy a globális, illetve nemzeti elit kezében sosem várt mértékű vagyon halmozódott fel, megnehezíti a nők és mindenki más számára az egyenlőség, a fejlődés és a béke elérését.”

Sonja Lokar, a Kelet-Közép-Európai Gender Tematikus Hálózat igazgatója, Szlovénia

„Amikor Pekingben összegyűltünk, a levegőben vibrált a lelkesedés, a jövőbe vetett remény és a konstruktív vitakedv. A Pekingi Cselekvési Program nagyhatású döntései tükrözik ezt. Ahogy közeledett a döntéshozatal ideje, növekedett a feszültség a teremben. Azt mondanám, a fő különbség nem a déli és északi országok között volt, hanem a világi és a vallási vezető országok közt. Körülbelül harminc delegáció teljes mértékben támogatta a megfogalmazott követeléseket. Ezt lelkes taps és kiabálás fogadta, különösen a civil szervezetek részéről. Elég könnyű volt megállapítani, kik nem értenek egyet a döntéssel, mind szavaik, mind testbeszédük alapján. Érdekes, hogy Egyiptom teljesen elfogadta a nyilatkozatot, kiemelve, hogy a nők jogait fenyegetik azok a konzervatív mozgalmak, amelyek vissza akarják fordítani a fejlődést. Heves vita alakult ki a lányokat és fiatal nőket érintő témák körül, de végül ezek is bekerültek a határozatba. A nyilatkozat olyan erős kijelentéseket tesz az egyenlő jogokkal és a nők és lányok elleni diszkrimináció tilalmával kapcsolatban, amit ma már nehéz lenne elérni. Ezért védjük és használjuk a Pekingi Cselekvési Programot.”

Katarina Lindahl, az ENSZ Nők országos bizottságának elnöke, Svédország

„Nagyon megragadott Hillary Rodham Clinton beszéde, aki a világ akkori legnagyobb hatalommal bíró férjijának, Bill Clintonnak a felesége volt. Első szavai ezek voltak: „Összejövünk a földeken és a gyárakban. A falusi piacon és a közértben. A nappaliban és a tanácstermekben [...]. A beszélgetés újra és újra a gyerekeinkre és a családunkra terelődik. [...] Most, amikor összegyűltünk itt Pekingben, a világ figyelmét is azokra a témákra irányítjuk, amelyek a legfontosabbak a nők számára: hozzáférés az oktatáshoz, egészségügyhöz, munkához és hitelhez; lehetőség arra, hogy élvezzük az alapvető, törvény által biztosított és emberi jogokat és teljes mértékben részt tudjunk venni országunk politikai életében. [...] Világszerte egyre inkább tudatosul bennünk, hogy ha a nők egészségesek és képzettek, az a családjuknak is jó. Ha a nők nem szenvednek el erőszakot, az a családjuknak is jó. Ha a nők dolgozhatnak és egyenrangú partnernek tekintik őket a társadalomban, az a családjuknak is jó. És ami a családoknak is jó, az teszi naggyá a közösségeket és a nemzeteket.”

Ez a beszéd azt az üzenetet hordozta, hogy a nők minden országban, legyen az szegény vagy gazdag, demokratikus vagy autokrata vagy egyházi irányítású, alapvetően ugyanazt szeretnék. Ezenkívül egyértelművé tette a kapcsolatot a nők jogai és igényei, valamint a családok igényei között. Az elmúlt húsz évben ezek az igények továbbra is alapvetőek, és nem változtak.”

Mieke Van Haegendoren, a Vrouwenraad volt elnöke, Belgium

A PEKINGI CSELEKVÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSA AZ EURÓPAI UNIÓBAN AZ EWL BESZÁMOLÓJÁNAK STRUKTÚRÁJA

Az EWL Peking+20 jelentése a következő struktúra szerint nyújt áttekintést a Pekingi Cselekvési Program által kijelölt 12 kritikus területről:

- Egy rövid bevezető szöveg konkrétumokra támaszkodva mutatja be, miért döntő fontosságú a nők és a férfiak közötti egyenlőség megvalósítása a fejezet által tárgyalt kritikus területen.
- Tények és adatok mutatják be az európai helyzetet, hogy segítségükkel az olvasók pontosabb képet alkothassanak a nők és a lányok valóságáról.
- Egy rövid kiemelt szöveges rész segít áttekintést nyújtani az Európai Női Lobb elmúlt 5 évben kezdeményezett akcióiról az egyes témákkal kapcsolatos tudatosság-növelés és az EU-s szintű lobbimunka terén.
- Az EU-ról szóló rész áttekinti az európai szinten elért fejlődést és a még elérendő célokat.
- Az EWL tagszervezeteinek ajánlásai alapján kiemelten szerepel néhány, a többi tagállam és az EU intézményeinek figyelmébe ajánlott, megvalósult jó példa.
- Mindegyik területen néhány részterület évek múltán is megoldásra vár, miközben új kihívások jelennek meg, melyek új válaszokat igényelnek.
- Végül minden területre vonatkozóan bemutatjuk legfőbb követeléseinket az EU-s (és néhány esetben nemzeti) szinten megvalósítandó tevékenységekkel kapcsolatban.

Az EWL beszámolója a 12 kritikus terület egyes témáira vonatkozó tájékoztató anyagként is használható. Reméljük, hogy beszámolóinkat informatívnak, hasznosnak és inspirálóknak találja majd!

A NŐK ÉS A SZEGÉNYSÉG

"A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség a méltóságban való élés emberi jogának megsértését jelenti. A szegénység az emberi méltóság megtagadása." Beruházás egy szociális Európába, Jelentés, 2012

A szegénység és a társadalmi kirekesztés összekapcsolódik a nők gazdasági függetlenségének kérdésével, amely alapvetően szükséges ahhoz, hogy a nők az élet minden területén aktívan alakíthassák saját sorsukat. A nők nemcsak hogy minden szegénység által veszélyeztetett csoportban megtalálhatóak, de különösen sérülékenyek a diszkrimináció egyéb formáival szemben (pl. migráns státuszuk, etnikai származásuk, fogyatékoságuk stb. alapján). A szegénység és a társadalmi kirekesztés, társulva a továbbra is fennálló patriarchális mentalitással, amely elfogadhatónak tartja a női test és szexualitás árucikknek tekintését, sodorja a nőket és lányokat a prostitúcióba és az emberkereskedelembé az EU tagállamaiban és nemzetközi szinten is.

Az, hogy néhány országban megmaradt, sőt növekedett a szegénységben élők magas aránya a nők körében, azt mutatja, hogy az EU jelenlegi társadalom-, gazdaság- és foglalkoztatáspolitikája képtelen megfelelni a nők igényeinek, és garantálni a nők és lányok jogait. A megszorítások, amelyek eredetileg a gazdasági és demokráciaválságot voltak hivatottak kezelni, továbbra is súlyos hatással vannak a nőkre, mind alkalmazottakként a közzsférában (például az oktatásban és az egészségügyben), mind pedig a társadalombiztosítás és a közszolgáltatások kedvezményezettjei-

ként, beleértve a gyermek- és idősgondozást, amely szférákat mind érintették az elvonások.

Ha szeretnénk elérni a nemek valódi egyenlőségét az Európai Unióban, alapvető fontosságú a szegénység és a társadalmi kirekesztés nemi dimenziójával foglalkozni az EU politikai keretei és különösen makrogazdasági szakpolitikai szintjén.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- Olyan makrogazdasági szakpolitikák és fejlesztési stratégiák felülvizsgálata, kialakítása és fenntartása, amelyek a szegénységben élő nők szükségleteire és erőfeszítéseire fókuszálnak.
- A jogszabályok és adminisztratív gyakorlat felülvizsgálata annak érdekében, hogy azok biztosítsák a nők egyenlő jogait és hozzáférést a gazdasági erőforrásokhoz. A piacokhoz és képzéshez való hozzáférés biztosítása.
- Nemi alapú kutatási módszerek kidolgozása és kutatások végrehajtása a szegénység elnöiesedésének témájában.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

A 28 EU-tagállamban a nők több mint egynegyede (26,9%) szenved a szegénységtől és a társadalmi kirekesztettségtől. A munkaerőpiac és a szociális védelem területén vizsgált indikátorok azt jelzik, hogy a szegénység strukturális okai aránytalanul nagymértékben érintik a nőket. A válság súlyos hatással volt a nők életére. Növekszik a hajléktalan nők száma. A felmérések becslései szerint Európában az utcán élő hajléktalanok 11-17%-a és az összes hajléktalan 25-30%-a nő, közöttük gyermektelenek és gyermekesek is vannak. A hajléktalanság leggyakoribb okai között van a családon belüli és szexuális erőszak, ami azt mutatja, hogy az erőszak áldozatai számára nyújtott elhelyezés és információs hálózatok egyre kevésbé működnek és/vagy nem kapnak megfelelő anyagi támogatást.

A foglalkoztatottak körülbelül 9%-a szintén szegénységben él. Az OECD szerint nagyjából minden negyedik fogyatékossgal élő személy szegény. A szegénységet az életciklus szemszögéből is meg kell vizsgálni: az EU-ban a nők nyugdíja átlagosan 39%-kal alacsonyabb a férfiakénál, és ez nagyban hozzájárul a szegénység elnöiesedéséhez idős korban; az idős nők 22%-a él szegénységben, szemben az idős férfiak 16%-ával. A szegénység különösen veszélyezteti az egyedülálló szülőket – akiknek 80-90%-a nő –, a női migránsokat, akik gyakran a feketegazdaságban dolgoznak és a roma nőket, akik közül sokan igen rossz lakáskörülmények között élnek.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- Az EWL videoklipje „**A she-(re)cession. What does austerity mean for women?**” („**A recesszió női arca. Mit jelentenek a megszorítások a nők számára?**”) (2013) közvetíti azokat a főbb üzeneteket, amelyek az EWL-nek a válság nőkre gyakorolt hatásait vizsgáló, alábbi jelentéseiből leszűrhetőek: „An invisible crisis?” (Láthatatlan válság?, 2010) az Oxfam International-lel együttműködésben, valamint „The price of austerity” (A megszorítások ára, 2013).
- Az **Európai Szemeszter Civil Szövetsége**: 2010 óta az EWL együttműködik egy szociális területen dolgozó civil szervezetekből, szolgáltatókból, szakszervezetekből és környezetvédő civil szervezetekből álló szövetséggel, hogy monitorozzák az EU szegénységgel kapcsolatos célkitűzéseit, és alternatív, országspecifikus ajánlásokat (CSR) tegyenek az Európai Szemeszter (az EU 2020 stratégia irányítása) keretében. Az EWL tagjai révén alternatív országspecifikus ajánlásokat tesz a **Ticking Clocks (Ketyegő órák)** című kiadványában, amelyet az Európai Szemeszterért felelős döntéshozóknak küldenek el.
- Amióta 2011-ben hatályba lépett az EU 2020 stratégia, amelynek célja 20 millió ember kiemelése a szegénységből, az EWL tagja az Európai Bizottság által koordinált **Szegénység Elleni Európai Platformnak (EPAP)**; hogy felhívja a figyelmet a nők szegénységére és társadalmi kirekesztésére. Az EWL műhelybeszélgetést tartott a Platform 2012-es éves konferenciáján a szegénység genderdimenziójáról (azaz a szegénység és a nemek társadalmi helyzete, a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek összefüggéseiről). Az itt született ajánlások bekerültek az Európai Bizottság Szociális Beruházási Intézménycsomagjába (SIP).
- Az EWL lépéseket tett az idős nők jogaiért az „**Improving the situation of older women in the European Union**” (Az idős nők helyzetének javítása az Európai Unióban) című kiadványával, amelyet az Idősek Európai Platformjával közösen szerkesztett 2014 márciusában.

A NŐK ÉS A SZEGÉNYSÉG AZ EURÓPAI UNIÓBAN

2010-ben az EU 2020 stratégia részeként az Európai Unió azt tűzte ki célul, hogy az elkövetkező évtizedben legalább 20 millió embert kiemel a szegénységből és társadalmi kirekesztettségéből. A fő célkitűzések mellett részcélok vonatkoznak a társadalmi nélkülözésre; a tagállamokat felkérték, hogy a célokat bontsák le nemek szerint. Azonban a makrogazdasági irányítás és az ebből fakadó megszorítási intézkedések következtében 2012-re több mint hat millióval nőtt a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők száma. 2013 februárjában az Európai Bizottság elfogadta a Szociális Beruházási Intézménycsomagot (SIP), amely szociálpolitikai iránymutatást nyújt a tagállamoknak a munkanélküliség, szegénység és társadalmi kirekesztettség

megoldására. A SIP hangsúlyozza a megfelelő minőségű kora gyermekkori oktatást és az önellátásra nem képes idősök számára a hosszú távú gondozás lehetőségét. Intézkedéseket javasol a nők munkaerő-piaci részvételét korlátozó tényezők megszüntetésére, ám e kizárólagos fókusz miatt nem foglalkozik a szegénység elnöiesedésének strukturális okaival.

Továbbra sincs uniós szintű általános stratégia a szegénység és a társadalmi kirekesztettség leküzdésére. Bár az elmúlt négy évben növekedett az egyes tagállamoknak címzett ajánlások száma a szegénységgel kapcsolatban, a nők szegénységét és társadalmi kirekesztettségét ezek nem érintették.

JÓ PÉLDÁK

- Franciaországban egy új törvény előírja, hogy minden munkaszerződés legalább heti 24 munkaóra száljon. Ez minden bizonnyal javítani fog a bizonytalan foglalkoztatási feltételek mellett dolgozó munkavállalók, különösen a nők helyzetén.
- Németországban a minimálbér 2015-ös bevezetése előnyös lesz a nők számára, ugyanis ők teszik ki a 7 millió úgynevezett „mini-foglalkoztatott” többségét, akik havi 450 eurót keresnek, és nincs társadalom- és nyugdíjbiztosításuk.

KIHÍVÁSOK

- A nőkre továbbra is eltartottként tekintenek: másodlagos kenyérkereső státuszuk és a háztartás, amelyben élnek, továbbra is meghatározza egyéni jogait a társadalombiztosítás és az adózás terén, ami elrejti a nemek közötti egyenlőtlenségeket.
- A megfizethető gyermekfelügyelet hiánya aránytalanul nagy terhet ró a nők által eltartott családokra, megakadályozza a nők munkaerő-piaci részvételét és ezáltal idős korukban a nyugdíj-jogosultságukat.
- A házimunka és a fizetetlen gondozási tevékenység aránytalan elosztása súlyosan korlátozza a nők lehetőségét arra, hogy megfelelő mértékű önálló keresethez jussanak.
- A nemi szerepek, nemi sztereotípiák és a diszkrimináció együttesen rontják a nők életkilátásait és választási lehetőségeit.
- A nemek közötti egyenlőtlenségek a foglalkoztatásban (részmunkaidő, kevesebb fizetés stb.) kulcsszerepet játszanak a nők szegénységben tartásában, mivel így sokan egész életükben másoktól függenek anyagilag. Gondozási kötelezettségeik miatt a nők kevesebb nyugdíjalapot halmozhatnak fel munkaviszonyuk során, ezért a nyugdíjban is különbség alakul ki férfiak és nők között. A nyugdíjrendszerek ily módon a férfi kenyérkeresős modellt támogatják.
- A nem megfelelő szociális védelmi rendszerek különösen súlyosan érintik a munkaerőpiacon kívül rekedt nőket. Mivel a nők szegénysége és a gyermekszegénység szorosan összekapcsolódik, a gyerekgondozási támogatások nem megfelelő mértéke szintén súlyosbítja sok nő helyzetét.
- A nők és lányok elleni erőszak megnöveli a szegénység és társadalmi kirekesztettség kockázatát.
- A rendelkezésünkre álló makrogazdasági adatok nem kellően érzékenyek ahhoz, hogy megfelelően megmutassák a nők szegénységét, illetve a válság rájuk gyakorolt hatását. Továbbra is a háztartást tekintik ugyanis statisztikai egységnek, így az egyének, különösen a nők szegénysége rejtve marad.

KÖVETELÉSEINK

A női tényező: a nők megerősítése, a szegénység megszüntetése

- **Egyénre, nem háztartásra alapozott társadalombiztosítási és adózási rendszer.**
- **Egy az alapvető szociális szolgáltatásokhoz, mint az egészségügyhöz, az oktatáshoz és a gondozáshoz való hozzáférést garantáló minimálbér meghatározása.**
- **Európai szintű Szociális Védelmi Stratégia kialakítása és végrehajtása.**
- **Európai szintű stratégia kialakítása, amely célul tűzi ki a nemek egyenlőségét, a nők szerepvállalásának erősítését és az összes európai lány és nő jogát arra – korra, fizikai vagy szellemi épségre vagy fogyatékosagra, etnikai háttérre, migráns státuszra, társadalmi vagy földrajzi származásra, szexuális orientációra, nemi identitásra és nemi önkifejezésre való tekintet nélkül –, hogy méltóságban éljen egy szegénységtől és társadalmi kirekesztettségtől mentes Európában.**

A NŐK OKTATÁSA ÉS KÉPZÉSE

„Vegyük fel könyveinket és tollainkat, hiszen ezek a leg-hatalmasabb fegyverek.”
(Malala Yousafzai, a 2014-es Nobel Békédíj jelöltje)

A minőségi oktatás nemcsak az egyes emberek egyéni fejlődéséhez járul hozzá, hanem egy demokratikus társadalom kialakításához is. Az oktatás a nők emberi joga, alapvető eszköz az egyenlőség, a fejlődés és a béke eléréséhez. Bár mind a 28 uniós tagállam biztosítja az ingyenes alap- és középfokú oktatást mindkét nem számára, a nemi sztereotípiák továbbra is jellemzőek a formális és nem-formális oktatási rendszerekben Európa-szerte, mind a pedagógusok értékrendjében és attitűdjeiben, mind az oktatási anyagokban. Ezek a sztereotípiák befolyásolják a lányok önértékelését, fiúkkal való kapcsolatát, az általuk választott iskolát és életpályát, de azt is, hogyan látják lehetőségeiket a társadalom különböző területein.

A diszkriminációmentes oktatás a lányok és fiúk javát egyaránt szolgálja, ekképpen hosszú távon hozzájárul a nők és férfiak közötti egyenlő kapcsolatok kialakulásához, és a lányok és nők megerősödését és jóllétét is segíti.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- Az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A nők körében az analfabetizmus felszámolása.
- A nők szakképzéshez, tudományos és technológiai témájú képzésekhez, illetve folyamatos továbbképzéshez való hozzáféréseinek javítása.
- Diszkrimináció-mentes oktatás és képzés kialakítása.
- Megfelelő forrásteremtés az oktatási reformokhoz, ezen reformok végrehajtásának folyamatos monitorozása.
- Az élethosszig tartó tanulás ösztönzése a lányok és nők körében.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

Az EU-ban a lányok valamivel kisebb arányban (10,2%) hagyják félbe az iskolát, mint a fiúk (13,6%). Azonban az etnikai kisebbségekhez tartozó, roma és fogyatékossgal élő lányok nagyobb arányban szakítják meg tanulmányaikat, mint a többséghez tartozók.

Több nő mint férfi fejezi be a középiskolát, illetve az egyetemet. A 15-24 éves nők közül 63,9% folytat tanulmányokat, szemben a férfiak 59,3%-ával. A nők aránya a felsőoktatásban (41%) szintén magasabb, mint a férfiaké (32,6%). 2008 óta a nők és a férfiak egyaránt jobb eséllyel használhatják ki az élethosszig tartó tanulás lehetőségét, de jelenleg több nő részesül benne (11,3%), mint férfi (9,5%).

A nemi szerepek továbbra is nagymértékben befolyásolják a választott oktatás jellegét. A női diplomások aránya 78,3% az oktatás és képzés, 75,9% az egészségügy és szociális ellátások, 25,5% a műszaki tudományok és gyártási technológiák és 40,2% a természettudományok, matematika és számítástechnika terén. A nők aránya azokon a területeken

magasabb, amelyek alacsonyabb presztízst élveznek, és kevesebb fizetéssel járnak. Az alacsonyan képzett nők körében nagy arányú a munkanélküliség: ugyanazon a képzettségi szinten a férfiak esélye az elhelyezkedésre 55,8%-kal nagyobb, mint a nőké.

Az oktatási rendszer maga is sztereotípiákat közvetít: az oktatást – különösen a kisgyermekkel való foglalkozást – továbbra is női feladatnak tekintik. Az általános iskolai tanárok között dominálnak a nők: egyes kelet-európai és balti államokban, valamint Olaszországban arányuk meghaladja a 90%-ot. Ezzel ellentétben a felsőoktatásban a tanároknak kevesebb mint 40%-a nő. A nők alulreprezentáltak a kutatók, az egyetemi munkatársak körében és az iskolák vezetőségében. A sztereotípiák hatására eltérések mutatkoznak a lányok és a fiúk nevelésében és oktatásában: különbözik a megjelenítésük a tananyagban, különböznek a nekik adott játékszerek, a rájuk bízott feladatok és a tanárok hozzáállása feléjük.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- 2011-ben az ENSZ Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottsága 55. ülészakán ambíciós következtetéseket fogadott el „**Access and participation of women and girls to education, training, science and technology, including for the promotion of women's equal access to full employment and decent work**” (A nők és lányok részvétele és annak biztosítása az oktatásban, képzésben, tudományban és technikában, valamint a nők teljes és megfelelő foglalkoztatottságának elősegítése) címmel, amelyek kidolgozásában az EWL aktívan közreműködött.

A NŐK OKTATÁSA ÉS KÉPZÉSE AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az oktatás a tagállamok kompetenciájába tartozik. Ennek ellenére az Európai Bizottságnak van egy Oktatási és Kulturális Főigazgatósága (DG EAC), amely az Európai Unió végrehajtó szerve az oktatáspolitikára, kultúrára, ifjúságra, nyelvre és sport területén. A DG EAC különböző projektekkel és programokkal támogatja ezeket a területeket, amelyek most már mindannyian az Európai Unió oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogramja, az Erasmus mindenkinek (2014-2020) alá tartoznak; ez vette át az Egész életen át tartó tanulás programja, a Cselekvő ifjúság program és a nemzetközi együttműködési programok helyét. Céljai között szerepel a korai iskolaelhagyás arányának csökkentése, valamint az, hogy növelje a 30-34 éves korosztályban a felsőoktatásban végzettség arányát. Már több mint 4 millió embernek nyújtottak segítséget ezek a programok. Ugyanakkor nincsenek nemekre lebontott adatok a résztvevőkről, és a programok végrehajtása során nem vezették be a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő hatásvizsgálatot és költségvetés-tervezést. A gender mainstreaming

még mindig nem valósul meg az EU oktatáspolitikájában, az Európa Tanács által jegyzett, 2007-ben elfogadott ajánlások ellenére (A Miniszteri Bizottság 2007-es ajánlása a gender mainstreamingről az oktatáspolitikában).

Az Eurydice hálózat információkat szolgáltat az európai oktatási rendszerekről és oktatáspolitikákról. 2010-es kutatásuk, amely a „Gender differences in educational outcomes” (Nemi különbségek az oktatási eredményekben) címet viseli, megállapítja, hogy a legtöbb EU tagállam rendelkezik szakpolitikákkal a nemek egyenlőségéről az oktatásban, és arra a következtetésre jut, hogy a hagyományos sztereotípiák jelentik a legnagyobb kihívást a nemek oktatásbeli egyenlősége előtt. Az Európai Parlament 2013-as határozatában a nők oktatásbeli és foglalkozásbeli mobilitásáról az EU-ban szintén felhívta a figyelmet a genderszempontról (azaz a nemek társadalmi helyzetét, a nők és férfiak közötti egyenlőtlenséget figyelembe vevő, a nemek közötti egyenlőséget célzó) megközelítés fontosságára.

JÓ PÉLDÁK

- Franciaországban pedagógiai eszköztárat dolgoztak ki „Az egyenlőség ABCD-je” címmel az iskolai szexizmus és nemi sztereotipizálás leküzdésére. Az eszköztárat kísérleti jelleggel 2013 óta körülbelül 600 általános iskolában és óvodában alkalmazzák.
- Portugáliában ifjúsági mediátorok hálózata működik, akik felhívják kortársaik figyelmét a randevún elkövetett erőszak és a zaklatás problémáira, illetve segítenek megbeszélni a szexuális orientációval, nemi identitással és önkifejezéssel kapcsolatos kérdéseket.
- Észtországban egy olyan projekten dolgoznak, amelynek segítségével a gender-érzékenyítést a tanárképzés részévé teszik egyetemeken, tanári szövetségek és nőszerzőkkel együttműködésével.
- Svédországot gyakran említik példaként olyan országra, ahol a nemek egyenlőségét integrálták a tantervbe és a tanárképzésbe egyaránt.

KIHÍVÁSOK

- A válság súlyosan érintette az oktatást és annak minőségét: számos tagállamban befagyasztották a tanárok fizetését és lecsökkentették a szociális célokra fordított összegeket.
- A társadalmi szerepek nemekhez kötött megjelenítése befolyásolja a nők hozzáférést az élethosszig tartó tanulásához: a nők elsősorban családi kötelezettségeik miatt nem tudnak részt venni a felnőttoktatásban és -képzésben. Minél könnyebben hozzáférhetők ezek a képzési lehetőségek, annál több nő vesz részt bennük.
- Az ENSZ CEDAW Bizottsága többször kifogásolta, hogy a nők magas végzettségük ellenére sem élveznek ugyanolyan karrierlehetőségeket, mint a férfiak, sem a tudományos életben, sem általában a munkaerőpiacon.
- Továbbra sem minden európai lány fér hozzá egyforma mértékben az oktatáshoz: bizonyos csoportoknak – a fogyatékkal élőknek, az etnikai kisebbségeknek, a roma és az utazó („traveller”) kisebbségekhez tartozóknak – számos akadályt kell legyőzniük ahhoz, hogy iskolába járhassanak, és ott jól teljesíthessenek.
- A lányok és nők továbbra is gyakran tapasztalják meg a szexizmus megnyilvánulásait és szenvednek el szexuális zaklatást és erőszakot az iskolában és az egyetemen.
- Aggasztó jelenség Európa-szerte az olyan erősen konzervatív és vallásos csoportoknak a megjelenése, amelyek megpróbálják megakadályozni a férfiak és nők egyenlőségét, a nők jogait, illetve a teljes körű szexuális felvilágosítást célzó programok megvalósítását.

KÖVETELÉSEINK

Egyenlő és nem-sztereotip oktatás az egész élet során

- **A nemi alapú diszkrimináció tilalma az oktatásban és a médiában.**
- **A gender mainstreaming, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő hatásvizsgálat és költségvetés alkalmazásának biztosítása minden olyan európai programban, szakpolitikában és akciótervben, amely az oktatáshoz és képzéshez kapcsolódik, vagy arra hatással van.**
- **Küzdelem a nemi sztereotípiák ellen az oktatás és képzés területén, minden életkorban.**
- **A formális és nem-formális oktatásban dolgozó szakemberek figyelmének felhívása a nemi sztereotípiákra, a nők jogaira, a nemek közötti egyenlőségre és viszonyokra, hogy munkájuk során genderszemleges (a nemekre vonatkozó értéktől mentes) módon viselkedjenek.**
- **A fundamentalizmussal való szembeállás oly módon, hogy integráljuk a demokráciát és a nemek közötti egyenlőséget a tananyagba.**
- **Megfelelő anyagi források biztosítása gender és feminista témájú oktatás és kutatások bevezetéséhez, fejlesztéséhez és támogatásához.**

A NŐK ÉS AZ EGÉSZSÉG

„Szeretném, ha az egészséget nem egy áldásnak tekintenénk, amelyre vágyunk, hanem egy emberi jognak, amelyért harcolunk.”
(Kofi Annan, az ENSZ korábbi főtitkára)

Az egészség és jóllét, fizikai és szellemi szinten egyaránt, alapvető feltétele az emberi élet kiteljesedésének. Az egészség nem korlátozódik a fizikai jóllétre: az Egészségügyi Világszervezet szerint „az ember testi, lelki és szociális jóllétét jelenti és nem csupán a betegség vagy fogyatékoság hiányát”. A lányoknak és nőknek azonban vannak olyan speciális egészségügyi szükségletei, amelyeket az EU tagállamok szakpolitikáinak szintjén még nem értettek meg és nem építettek be.

Egyfelől a nemek közti biológiai különbségek miatt a nőknek sajátos egészségügyi igényei és problémái lehetnek, különösen a szexuális és reprodukciós egészség terén. Másfelől a társadalmi szinten kialakult nemi szerepek és sztereotípiák befolyásolják azt, hogyan látják a nők saját egészségüket, mennyire férnek hozzá az egészségügyi szolgáltatásokhoz, illetve közvetlenül is befolyásolják a nők egészségét (erre példa a nők elleni erőszak gyakorisága).

Ezen felül az életkor, etnikai hovatartozás, fogyatékoság, szexuális orientáció vagy identitás, anyagi források, képzettség, társadalmi helyzet, családi állapot, munkaerőpiaci helyzet, lakóhely, a nemek egyenlőségének mértéke az adott társadalomban és számos más tényező is befolyásolja a nők egészségügyi igényeit és egészségügyi szolgáltatá-

sokhoz való hozzáférését. A nők és lányok egészségét az is veszélyezteti – s előítéletes hozzáálláshoz vezethet velük szemben az egészségügyben –, hogy az egészségügyi dolgozók nem eléggé tájékozottak a nemi alapon eltérő egészségügyi igényeket illetően.

A nők és lányok legmagasabb szintű egészségügyi állapotának elősegítése feltétele annak, hogy ők is teljes körűen élvezzék az emberi jogokat.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A megfelelő, anyagilag elérhető és jó minőségű egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés javítása minden nő számára, életciklusukon átívelően.
- Azoknak a megelőző programoknak a megerősítése, amelyek a nők egészségvédelmét célozzák.
- Nemi szempontokra érzékeny stratégiák kidolgozása a szexuális úton terjedő betegségek, HIV/AIDS, illetve a szexuális és reprodukciós egészség témáiban.
- A nők egészségére vonatkozó kutatások támogatása, és az ezekből nyert információk terjesztése.
- Több forrás teremtése a nők egészségének javítására, ezek felhasználásának monitorozása.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

Az EU-ban évente több mint 5 millió nő szül gyermeket, és további 2 millió kényszerül terhességét megszakítani különböző okokból. Azonban minden tizedik európai nő nem jut hozzá megfelelő egészségügyi gondozáshoz a terhesség első hónapjaiban. Továbbra is illegális a művi terhességmegszakítás Cipruson, Írországbán, Máltán és Lengyelországban; az itt élő nők az egészségileg kockázatos illegális abortuszra kényszerülnek.

A szív- és érrendszeri megbetegedések Európában a nők halálkozásának és fogyatékoságának leggyakoribb oka. A rák az egyik legnagyobb egészségügyi fenyegetés, amely százezer nóből csaknem 140 esetében végzetesnek bizonyul. Míg a férfiak közt csökken a tüdőrák aránya, a nők körében a legtöbb EU tagországban továbbra is növekszik.

Az idős nőket nagyobb mértékben fenyegeti a demencia, az Alzheimer-kór és a depresszió, mint az idős férfiakat. A fogyatékosággal élő nők gyakran nem jutnak hozzá az egészségügyi szolgáltatásokhoz. A leszbikus, biszexuális és transznemű nők is gyakran akadályokba ütköznek az egészségügyi ellátásban, az ellenük irányuló diszkrimináció vagy az egészségügyi dolgozók ismerethiánya miatt. A roma nők különösen sérülékenyek, ha az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésről van szó. A Doctors of the World szerint Franciaországban 10 roma nóből 9 nem jut hozzá terhesgondozáshoz. Egy Bulgáriában, Csehországban,

Görögországban, Portugáliában, Romániában, Szlovákiában és Spanyolországban végzett kutatás megállapította, hogy a roma nőknek csak 15%-a használ fogamzásgátló tablettát. A roma és a fogyatékosággal élő nőket néhol kényszersterilizációnak vetik alá, ami az emberi jogaik súlyos megsértése.

A nők, különösen a 30 év alatti nők testképe sokkal negatívabb, mint a fiatal férfiaké. A kozmetikai sebészet ügyfeleinek jelentős többsége nő: a leggyakoribbak az olyan nem-sebészeti beavatkozások, amelyekről fiatalabbnak vagy soványabbnak látszanak, illetve a mellplasztika. A genitális kozmetikai sebészet is növekvő trend a nők, köztük a 18 év alatti lányok körében.

25 és 40 éves kor között a nők a férfiaknál háromszor nagyobb arányban szenvednek depressziótól, a legkockázatosabb a szülés utáni időszak. A nők kétszer olyan gyakran kísérelnek meg öngyilkosságot, mint a férfiak; az öngyilkosság kockázata különösen magas a fiatal migráns nőknél, akik diszkriminációval és elszigeteltséggel találják szemben magukat az individualista európai társadalmakban.

Ma a legtöbb EU tagállamban a vezető orvosoknak csak 10%-a nő. Ezért a férfiak szempontjai uralkodnak az orvostudományban és az egészségügyi szektor döntéshozatalában egyaránt.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- 2010-ben az EWL állásfoglalást adott ki „**Women's Health in the European Union**” (A nők egészsége az Európai Unióban) címmel, amelyben felszólítja a döntéshozókat, hogy rendszeresen foglalják bele a nemek egyenlőségének és a nők jogainak szempontjait minden uniós és tagállami szintű egészségügyi szakpolitikába, illetve dolgozzanak ki olyan szakpolitikákat, amelyek külön a nők egészségügyi szükségleteivel foglalkoznak és biztosítják, hogy a nők megfelelő minőségű egészségügyi ellátáshoz jussanak, beleértve a szexuális és reprodukciós egészséggel kapcsolatos ellátást és szolgáltatásokat.

A NŐK ÉS AZ EGÉSZSÉG AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az Európai Unió szakpolitikái a nők egészségét abban a kontextusban vizsgálják, hogy a gazdasági és társadalmi helyzet milyen módon befolyásolja egyes korcsoportok egészségi állapotát. Elméletben az EU felismerte, hogy a nem – az életkor, képzettség, gazdasági és családi helyzet mellett – fontos befolyásoló tényező az egészséget és az egészségügyi ellátást illetően. Azonban, bár több jelentés is tartalmaz adatokat a nők egészségéről és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréséről, nem születtek olyan konkrét szakpolitikák és programok, amelyek kifejezetten a nők egészségügyi szükségleteit céloznák meg. Az európai egészségügyi közpolitikák többnyire továbbra sem veszik figyelembe a nemi szempontokat. Sürgősen meg kell oldani azt a problémát, hogy az egészségügyi szakpolitikáknak nem szerves része a nők jogainak és a genderszempontoknak a figyelembe vétele. Nehe-

zíti a helyzetet, hogy a pénzügyi és társadalmi válság hatására kevesebb pénz jut olyan szolgáltatásokra, amelyek kulcsfontosságú szerepet játszanak az „emberi egészség magas szintű védelmében”, ahogyan az Európai Unió szerződésai fogalmazzák. 2008 és 2011 között az EU 28 tagállama közül 17-ben a megszorító intézkedések részeként lecsökkentették az egészségügyre fordított állami kiadásokat. Az egészségügyre fordított összeg alacsonyabb a nők, mint a férfiak esetében, a fiatal nők esetében pedig még alacsonyabb.

2013-ban heves vitát követően az Európai Parlament elutasította a FEMM Bizottság jelentését a szexuális és reprodukciós egészségről és jogokról, mert vallási fundamentalisták tiltakoztak az ellen, hogy a tárgyalat kérdések között az abortuszhoz való jog és az LMBT jogok is szerepeltek.

KIHÍVÁSOK

- Az orvosi kutatások kimondatlanul továbbra is a férfiak és nők fiziológiai hasonlóságának elvén alapulnak, és nem veszik figyelembe, hogy a nemek közti társadalmi és egyéb különbségek jelentős befolyást gyakorolnak az egészségre. Ugyanakkor a nőkkel és férfiakkal kapcsolatos nemi alapú előítéletek kihatnak a gyakorlatra, például a nők tüneteit gyakran kevésbé veszik komolyan, mert érzelmi okoknak tulajdonítják azokat.
- Az európai nők még mindig nem élvezhetik teljesen a szexuális és testi integritás jogát. A nemek egyenlőségének egyik sarokköve, hogy a nők szabadon dönthessenek szexualitásukról és gyermekvállalásukról, illetve szabadon hozzáférhessenek a fogamzásgátláshoz, az abortuszhoz és a mesterséges megtermékenyítési eljárásokhoz. Számos EU-tagállamban azonban veszélyben forog az abortuszhoz való jog. A nők tárgyiasítása, szexualizálása, illetve a fiatalság és a tökéletes test irreális elvárásai befolyásolják a nők lelki egészségét és önbecsülését, étkezési zavarokhoz és más önbántalmazási formákhoz vezethetnek.
- A bérnyaság trivializálása közvetlenül fenyegeti a nők egyenlőségét, reprodukciós és emberi jogait. Szüléskor egyre jellemzőbb a fájdalomcsillapítók és császármetszés alkalmazása; ez, akárcsak a menopauza, a terhesség és általában a nőgyógyászat medikalizációja mutatja az egészség elüzettedesedésének veszélyeit.
- Fontos lenne felismerni a kapcsolatot a nők elleni erőszak különböző formái, köztük a szexuális erőszak és a szexuális szolgáltatások vásárlása, illetve a nők szexuális, reprodukciós és lelki egészsége között. A nők elleni erőszak súlyos szexuális és pszichés problémákhoz vezet, mint a poszttraumás stressz zavar, a depresszió, a kockázatos viselkedések, vagy a szexuális úton terjedő betegségek.
- A különböző kisebbségi identitású nők további akadályokkal néznek szembe az egészség és egészséggondozás terén: a migráns, menekült és okmányokkal nem rendelkező nők diszkriminációra vagy akár kiutasításra is számíthatnak, ha egészségügyi szolgáltatókhoz fordulnak. A vidéki nők egészségügyi szolgáltatásokhoz, sőt információkhoz való hozzájutását is jelentősen megnehezíti a megfelelő infrastruktúra és közlekedési lehetőségek hiánya.
- Átfogó szexuális felvilágosítás, illetve fogamzásgátlás nem minden európai országban biztosított vagy elérhető. A fogamzásgátlást a legtöbb országban a társadalombiztosítás csak részben vagy egyáltalán nem finanszírozza.

KÖVETELÉSEINK

Holisztikus megközelítés mindenki egészségének és jóllétének érdekében

- **Annak biztosítása, hogy az EU egészségüggyel kapcsolatos szakpolitikáinak és programjainak szerves része legyen a genderszemlélet, vegyék figyelembe a nők és lányok speciális igényeit. Ennek eszközei a megelőzés, a gender mainstreaming, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő hatásvizsgálat és költségvetés, illetve a nemek szerint bontott adatok gyűjtése.**
- **Intézkedések tétele, hogy az egészségügyi szolgáltatások – köztük a női menhelyek – minden nő számára egyformán elérhetőek legyenek, függetlenül jogi vagy migráns státuszuktól, fogyatékoságuktól, szexuális orientációjuktól, bőrszínüktől vagy etnikai hovatartozásuktól, életkoruktól, vallásuktól, vagy területi származásuktól.**
- **A nők egészségére és egészségügyi szükségleteire vonatkozó kutatások támogatása, különösen az uniós kutatási keretprogramok esetében; a genderszempont integrálásának feltételül szabása minden kutatás uniós támogatásához.**
- **Annak elősegítése, hogy a nők magas pozíciókba kerülhessenek az egészségügyi szektorban, beleértve az orvosi és kutatóközpontok vezetőségét.**
- **A nők és lányok szexuális és reprodukciós egészségének és jogainak támogatása megfelelő, gender-érzékeny információnyújtás, teljes körű szexuális felvilágosítás, valamint megbízható és elérhető árú fogamzásgátlás és minőségi terhesgondozás segítségével.**
- **Biztonságos és legális művi terhesség-megszakítás biztosítása az Európai Unióban és azon kívül; Írország, Málta és Lengyelország csatlakozási szerződéséből a korlátozó jegyzőkönyvek és egyoldalú nyilatkozatok visszavonása.**
- **Annak biztosítása, hogy nőket célzó egészségügyi (köztük szexuális és reprodukciós egészséggel foglalkozó) szolgáltatások elérhetőek legyenek a közegészségügyben, és fedezze őket a társadalombiztosítás.**

A NŐK ELLENI ERŐSZAK

„A nők elleni erőszak mechanizmusa tönkreteszi a nőket, uralkodik rajtuk, megalázza őket és megtanítja nekik, hol az állítólagos helyük.”
(Eve Ensler, a V-Day megalapítója)

A nők elleni erőszak a legelterjedtebb nők ellen irányuló emberi jogi jogsértés Európában. Az, hogy milyen nagy arányban fordul elő még mindig, jól mutatja, hogy társadalmunk továbbra is patriarchális értékekre és férfiuralomra épül, és ezeket az értékeket közvetíti és tartja fenn.

A nők elleni erőszak befolyásolja a nők társadalomban elfoglalt helyét: egészségét, munkához és oktatáshoz való hozzáférést, társadalmi és kulturális tevékenységekbe való bekapcsolódását, gazdasági függetlenségét, közéletben és politikai döntéshozatalban való részvételét, illetve férfiakhoz való viszonyát. Amellett, hogy az erőszak által okozott szenvedés és trauma az egyes nők lelki, fizikai és szexuális egészségét súlyosan károsítja, maga az erőszak komoly akadály egy olyan társadalom kialakítása előtt, amely az aktív állampolgárság elveire épül; ellentétben áll továbbá az EU-szerződésben rögzített céllal, a nők és férfiak egyenlőségének elősegítésével.

Olyan világot akarunk, amelyben egyetlen nőnek és lánynak sem kell félnie az erőszaktól.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- Integrált intézkedések tétele a nők elleni erőszak megakadályozására és megszüntetésére.
- A nők elleni erőszak okainak és következményeinek, illetve a megelőző intézkedések hatékonyságának tanulmányozása.
- A nők ellen irányuló emberkereskedelem megszüntetése, a prostitúció és emberkereskedelem miatt elszenvedett erőszak áldozatainak segítése.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

1999-ben az Európai Női Lobbi megállapította, hogy Európában minden ötödik nőt ért családon belüli erőszak. Ez a szám azóta sem változott. 2014 márciusában az EU Alapjogi Ügynöksége közzétette a nők elleni erőszakra szóló európai felmérésének eredményeit: a 15 éves vagy annál idősebb nők egyharmada élt már át fizikai és/vagy szexuális erőszakot; minden ötödik nő szenvedett már fenyegető zaklatástól, minden második nő találkozott már a szexuális zaklatás valamilyen formájával; a 15 éves vagy annál idősebb nők 5%-át megerőszakolták.

A nők és lányok elleni erőszak magában foglalja a munkahelyi szexuális zaklatást, a prostitúciót és szexuális célú kizsákmányolást, a házasságon belüli nemi erőszakot, az incestust, a pornográfiát, a lelki bántalmazást, a nő-nemiszerv-csonkítást, az internetes erőszakot és zaklatást, a szexista reklámokat; minden olyan eszközt, amelyekkel a férfiak a nők életét, testét és szexualitását az ellenőrzésük alatt próbálják tartani.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- **A 2013-as Barometer on Rape (EWL Nemi erőszak-barométer)** az EWL Nők Elleni Erőszak Observatóriuma szakembereinek a közreműködésével született. Konkrét, dokumentációval alátámasztott európai körképet nyújt arról, milyen változások szükségesek a szexuális erőszak áldozatául esett nők számára biztosítandó támogató szolgáltatások, valamint a kapcsolódó jogalkotás és adatgyűjtés terén.
- **2013-ban az EWL és az Európa Tanács közös projektje, a „Tégy a nemi erőszak ellen! Használd az Isztambuli Egyezményt!”** a „16 Akciónap a nők elleni erőszak ellen” című rendezvénysorozat keretében került megrendezésre. Európa-szerte 28 országban tartottak nyilvános rendezvényeket, amelyek során felszólították az összes EU-tagállamot, hogy csatlakozzanak az Isztambuli Egyezményhez.
- **Egymilliárd nő ébredése (One Billion Rising)** néven 2013-ban és 2014-ben az EWL flashmobot szervezett Brüsszelben és Európa-szerte, amellyel a döntéshozókat kívánta felszólítani, hogy vessenek véget az erőszaknak, és minden nő számára biztosítsák az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést.
- Az **„Együtt egy prostitúció nélküli Európáért”** kampánnyal az EWL fel kívánta hívni a figyelmet a prostitúcióra mint a nők elleni erőszak egyik formájára az ENSZ, az Európai Unió és a tagállamok szintjén események, érdekvérvényesítő akciók és kommunikációs eszközök útján (pl. „18 tévhit a prostitúcióról”).

NŐK ELLENI ERŐSZAK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az EU nem rendelkezik olyan jogilag kötelező dokumentummal, amely átfogó keretet biztosítana a nők és lányok elleni erőszak megszüntetéséhez és megelőzéséhez az összes tagállamban. Az EU tagállamai igen különbözőképpen kezelik a nők elleni erőszakot: van, ahol nem ismerik el, hogy ez a nők emberi jogainak alapvető megsértése, míg máshol a nemek közötti hatalmi viszonyok feminista elemzésén alapuló szakpolitikák vannak érvényben. A nők és lányok tehát nem élveznek egyforma védelmet az EU teljes területén, és a harmonizált európai jogi és szakpolitikai keret hiánya miatt a nők különböző mértékben képesek ellenállni a férfiak általi erőszaknak, vagy túlélni azt.

Az elmúlt két évben az EU új eszközöket fogadott el, amelyek védelmet és támogatást nyújthatnak: az Európai védelmi határozatot, amely biztosítja a nők védelmét az EU-ban tett utazásaik során, és az áldozatvédelmi irányelvet, amely genderszempontokat is tartalmaz. Az új Jogok és polgárság programnak szerves része az olyan projektek uniós anyagi támogatása, amelyek a nők elleni erőszak megszüntetését célozzák.

Az EU emberkereskedelemmel foglalkozó civil társadalmi platformjának ülései során az EWL és tagjai kifejtették nézeteiket

az emberkereskedelem és a prostitúció közötti alapvető összefüggésekről. Az alapjogokkal és nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó két EU-ügynökség adatokat gyűjtött a témában, ami mérőföldkő a nők és lányok elleni erőszak mértékének megértésében (FRA jelentés, EIGE kutatások).

Legutóbbi ülészaka során (2009–2014) az Európai Parlament aktívan lobbizott egy olyan uniós szintű stratégia érdekében, amely a nők elleni erőszak minden formájának megszüntetését célozná. 2014 februárjában erőteljes állásfoglalások születtek egy nők elleni erőszakot kezelő európai szintű jogszabály, az Isztambuli Egyezmény ratifikálása, a prostitúció nők és férfiak egyenlőségének akadályaként való kezelése, illetve az északi (abolicionista avagy a prostitúció eltörlését szorgalmazó) modell uniós szintű bevezetése mellett.

Azonban, noha az Európai Bizottság 2010-ben ígéretet tett egy nők elleni erőszak megszüntetését célzó stratégia kidolgozására, a Tanács pedig ennek a stratégiának az elfogadására, az Isztambuli Egyezmény ratifikálására és további szakpolitikák és eszközök megalkotására, az EU még nem tett megfelelő lépéseket azért, hogy minden európai nőt és lányt megvédjen az erőszaktól.

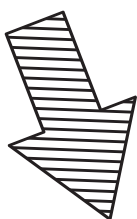

JÓ PÉLDÁK

- A svéd modell, amely a prostituált szolgálatait igénybe vevő személyt bünteti, sikeresen védi a nőket, csökkentette a prostitúciót és az emberkereskedelmet, és megváltoztatta a mentalitást. 2008-ban Norvégia, 2009-ben pedig Izland is hasonló törvényt fogadott el.
- Spanyolországban sokféle intézkedés és törvény van hatályban a nők elleni erőszakkal szemben. Áldozatvédő rendszerük szállásról, egészségügyi ellátásról és foglalkoztatásról is gondoskodik, így az erőszak áldozataul esett nőknek könnyebb visszaillenedniük a társadalomba. A spanyol törvény figyelembe veszi a migráns nők különösen sérülékeny helyzetét is.

KIHÍVÁSOK

- A nők elleni erőszak továbbra is láthatatlan, ezért mértékét alábecsülik.
- A nők elleni erőszakot depolitizálják (magánügynek, személyes döntésnek tekintik), ezért nem kap szerepet a politikai napirendben.
- A nők elleni erőszakot a társadalom triviálisnak tekinti, a nyilvánosság és a média, köztük a közösségi média szexualizálódása és pornografikus jellege pedig szentesíti.
- Az elkövetők továbbra is elkerülik a büntetést; a nők nem jutnak igazságszolgáltatáshoz.
- A nők védelméhez figyelembe kell venni a nők sokféle igényét és identitását, hogy egyetlen nő se maradjon védelem, információ és támogatás nélkül, és mind hozzáférhessenek az igazságszolgáltatáshoz és a jóvátételhez. Különösen az EU-ba érkező, a családgyegetítő jogszabályok hatálya alá tartozó migráns nők számára fontos, hogy önálló státuszt és igazságszolgáltatást kapjanak.
- Gazdasági válságok idején magasabb annak a kockázata, hogy a nőket és a lányokat erőszak éri.
- A nők és lányok védelmét és támogatását segítő szolgáltatások, például segélyvonalak, menhelyek, jogsegélyszolgálatok, krízisközpontok és nőszerkezetek nem kapnak politikai és anyagi támogatást, ezért további működésük veszélybe került.
- Az erőszak csak úgy előzhető meg, ha a kormányzati szervek eleget tesznek a kellő gondosság kötelezettségének; olyan törvényekre van szükség, amelyek a nők elleni erőszak minden formáját elítélik.
- Sürgős és radikális változásra van szükség az emberek mentalitásában, hogy elítéljék a nők és lányok elleni erőszakot.

KÖVETELÉSEINK

Egy olyan Európa, ahol nincs nők elleni erőszak

- **A 2016-os évnek a Nők Elleni Erőszak Megszüntetésének Événél nyilvánítása, megfelelő forrásokkal ahhoz, hogy minden szinten tudatosság-növelő tevékenységek és más akciók valósulhassanak meg.**
- **Teljes körű Európai Uniós stratégia kidolgozása és gyakorlati megvalósítása a nők elleni erőszak minden formájának megszüntetésére Európában – beleértve a prostitúciót –, az elkövetők büntetlenségének megszüntetésére, a nők megvédésére, az erőszak megelőzésére és figyelemfelhívásra, minőségi szolgáltatások nyújtására és a nők igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek elősegítésére, mindezt adatokra támaszkodva és a nőszerkezetekkel történő együttműködésben.**
- **Európai uniós szintű jogalkotás a prostitúció és emberkereskedelem beszüntetésére azáltal, hogy büntetendővé teszik a szexuális szolgáltatások megvásárlását és a kerítést; a prostitúcióból kivezető programok és képzések szervezése.**
- **Mind az Európai Unió, mind pedig minden egyes tagállama ratifikálja az Isztambuli Egyezményt.**

A NŐK ÉS A FEGYVERES KONFLIKTUSOK

„Egy fegyveres konfliktusban talán még veszélyesebb nőnek, mint katonának lenni.”
Patrick Cammaert nyugalmazott vezérőrnagy, Wilton Park konferencia, 2008. május

Minden konfliktusnak, háborúnak és katonai tevékenységnek vannak gendervonatkozásai. Ezek felhasználják, közvetítik és gyakran erősítik a „férfiasság” és „nőiesség” hagyományos felfogását: a férfiak azért mennek a háborúba, hogy megvédjék vagy megerősítsék a nemzet vagy az állam értékeit, területét és határait, illetve megvédjék a „hazájuk tartozó” nőket és gyerekeket. A nőket passzívnak állítják be, akik ugyanakkor célpontjaivá válnak a háborús stratégia-ként elkövetett, túrhetetlen erőszaknak. A sokféle szerep, amelyet a nők a fegyveres konfliktusokban játszanak, rejtve marad, ezeket kevésbé értjük és olykor tudatosan vagy tudattalanul ignoráljuk. A nőket ebben a kontextusban nem tekintik a béketeremtésben és a demokrácia fejlesztésében egyenrangú szereplőként; nem vehetnek egyformán részt a jogok és az igazságosság védelmében és a biztonság kialakításában.

Ha a nőket és szempontjaikat nem vonják be a béketárgyalásokba, az újjáépítésbe, a leszerelésbe, a humanitárius segélyakciókba és a béke megteremtésébe, akkor a béke és az emberek biztonsága nem lesz fenntartható. Még fontosabb azonban, hogy a háborúk és konfliktusok akadályozzák a nemek egyenlőségét és a nők jogainak érvényesülését. Ideje tehát újradefiniálni a fenntartható békét: ez nem csupán a háború hiányát jelenti, hanem az emberek biztonságát, az igazságosságot és egyenlőséget.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A nők részvételének növelése a konfliktusmegoldásban a döntéshozatal szintjén, valamint azoknak a nőknek a védelme, akik fegyveres vagy egyéb konfliktus által érintett, vagy egy idegen állam által elfoglalt területen élnek.
- A túlzott katonai költségek csökkentése, a fegyverekhez való hozzájutás korlátozása.
- Az erőszakmentes konfliktusmegoldás támogatása, konfliktushelyzetekben az emberi jogi visszaélések csökkentése.
- A nők részvételének támogatása a béke kultúrájának kialakításában.
- Védelem, segítség és képzés nyújtása a menekült nőknek, az otthonukat elhagyni kényszerült nőknek, akik nemzetközi védelemre szorulnak, illetve a saját hazájukon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült nőknek.
- Segítségnyújtás a gyarmatokon és nem-autonóm területeken élő nőknek.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

Napjainkban a fegyveres konfliktusok áldozatainak akár 90%-át civilek teszik ki, akiknek többsége nő és gyerek. A modern háború egyik elterjedt hadviselési módja a nemi erőszak. Óvatos becslések szerint a délszláv háborúban 1992 és 1995 között Bosznia-Hercegovinában 20 000-50 000 nőt erőszakoltak meg. Az ENSZ 39 országból származó adatai viszont azt mutatják, hogy a női rendőrök jelenléte növeli a szexuális támadások bejelentésének arányát.

Az ENSZ által 2011-ben irányított 14 béketárgyalás során összesen 4 nő vett részt a tárgyalócsoportokban: Cipruson, Grúziában, Guyanában és Jemenben. 2012 szeptemberében a Nemzetközi Bíróság 15 bírójából csak 3 volt nő. Az ENSZ Nők (az ENSZ Nemek Egyenlőségével és a Nők Sze-

repvállalásának Erősítésével Foglalkozó Szerve) szerint Burundiban, a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Irakban, Sierra Leonében, Szudánban és Kelet-Timorban az újjáépítésre költött pénznek kevesebb mint 8%-át költötték a nők megerősítésére vagy a nemek közötti egyenlőség megvalósítására.

Konfliktusokat követően a bizonytalan helyzetű átmeneti államokban a női szavazókat négyszer olyan gyakran próbálják megfélemlíteni, mint a férfiakat. A konfliktusok alatt és után jelentősen megnő a nők által vezetett háztartások száma (akár az összes háztartás 40%-át is kiteszik), és ezek gyakran a legszegényebbek, különösen, mivel a konfliktus után nem kapnak anyagi kártérítést.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- 2010-ben, az ENSZ Biztonsági Tanácsa 1325-ös határozatának (UNSCR 1325) tizedik évfordulóján az EWL csatlakozott egy több mint 60 szervezethez és hálózathoz álló szövetséghez, amely követeléseit a „**10 points on 10 years UNSCR 1325 in Europe**” (**10 pont: az UNSCR 10 éve Európában**) című dokumentumban foglalta össze. Az EWL magas szintű európai konferenciákon szólt fel a nők, béke és biztonság témájában, a politikai elköteleződést hiányolva.
- 2011-ben a századik Nemzetközi Nőnap alkalmából az EWL számos nemzetközi partnerszervezettel együtt kiadott egy állásfoglalást az ENSZ Biztonsági Tanácsának nőkkal, békével és biztonsággal kapcsolatos határozatainak gyakorlatba való átültetéséről (**Statement calling for progress on the implementation of UN Security Council Resolutions on women, peace and security**); ez a Globális Partnerség a Fegyveres Konfliktusok Megelőzésére kezdeményezése volt.
- Az EWL 2011 óta támogatja az **Augusztus 12. kampányt**, amelyet a Global Justice Center (Globális Igazságosság Központ) indított azért, hogy a fegyveres konfliktusban megerősített nők és lányok biztonságos művi terhesség-megszakításhoz jussanak. Az EWL levelet írt Obama elnöknek, hogy figyelmeztessen az amerikai humanitárius segélyakciók abortuszt nem megengedő kitételének veszélyeire; továbbá sikerült az Európai Parlamenttől állásfoglalásokat kapnia a nők szexuális és reprodukciós jogainak tiszteletben tartásáról konfliktusok alatt és után. 2013 októberében az EWL üdvözölte az ENSZ Biztonsági Tanácsának egyhangú (212. számú) határozatát, amely támogatja a fegyveres konfliktusban megerősített nők és lányok számára az abortusz lehetővé tételét.

A NŐK ÉS A FEGYVERES KONFLIKTUSOK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az Európai Unió elkötelezte magát a nők, béke és biztonság elve mellett több dokumentumban is: „Comprehensive EU Approach to the Implementation of UNSCR 1325 and 1820” (Az EU átfogó megközelítése az UNSCR 1325 és 1820 végrehajtását illetően), illetve „Implementation of SCR 1325 as reinforced by 1820 in the context of European Security and Defence Policy” (Az SCR 1820 által megerősített SCR 1325 végrehajtása az Európai Biztonsági és Védelmi Politika keretei közt).

Az EU Nemek közötti egyenlőség és a nők szerepének erősítése a fejlesztési együttműködésben című cselekvési terve szintén célul tűzi ki, hogy segítsen a partnerországoknak teljes mértékben végrehajtani az UNSCR 1325, 1820, 1888 és 1889 számú határozatokat a nőkre, békére és biztonságra vonatkozó nemzeti akciótervek és szakpolitikák kialakításával. Azonban a 28 tagállam közül csak 17 dolgozott ki Nemzeti Cselekvési Tervet az UN SCR 1325 alapján. A tíz EU külön megbízott között, akiket a világ konfliktusos régióiba neveztek ki, csak egy nő volt (Rosalind Marsden, szudáni külön megbízott 2010-től 2013-ig).

2014-től az EU együttműködik az ENSZ ügynökségeivel egy közös programban a nők, béke és biztonság területén. Ez a kísérleti EU/ENSZ együttműködés meg kívánja erősíteni a civil nőszervezetek és a releváns EU és ENSZ szervezetek kapacitását és a közöttük lévő kooperációt, valamint támogatni szándékozik a nők részvételét a béketeremtésben, különös tekintettel a konfliktus utáni tervezésre és finanszírozásra, a jogállamiságra és a gazdasági újjáépítésre.

Az európai intézmények közül az Európai Parlament az egyik legaktívabb és legelkötelezettebb a nők és a fegyveres konfliktus ügyével kapcsolatban. Több parlamenti képviselő rendszeresen felveti a témát, és megpróbál nyomást gyakorolni az Európai Unióra és az Európai Bizottságra, hogy tegyenek többet ebben a kérdésben. Az EU szakpolitikai rendszerében, például a fejlesztés és humanitárius segély, a biztonsági és védelmi politikák és missziók területén, szükség volna a nemek egyenlőségének és általában az emberi jogoknak szélesebb körű érvényesítésére.

JÓ PÉLDÁK

- A ruandai EU-delegáció több módon is támogatja a civiltársadalmat: egyrészt az Európai Fejlesztési Alap „Voice and Accountability” (Hallgatóság és Felelősségrevonhatóság) programján keresztül, másrészt tematikus programokkal, mint például a Demokrácia és az Emberi Jogok Európai Eszköze (EIDHR), valamint támogatja a nem-állami szervezeteket és a helyi hatóságokat. Az EIDHR célja megerősíteni a civiltársadalom szerepét az emberi jogok és demokratikus reformok kialakításában, a csoportérdekű békés összeegyeztetésében és a politikai részvétel és képviselőlet megszilárdításában.
- A Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútuma előírja, hogy az államok a bírók kiválasztásakor vegyék figyelembe a férfi és női bírók „igazságos arányát”; ez a követelmény a bírósági hivatalvezető és az ügyészség felé is érvényes a munkaerő-felvételkor.

KIHÍVÁSOK

- A Nők Nemzetközi Ligája a Békéért és a Szabadságért (WILPF) szerint az elmúlt években egyre több állam nagy összegeket költ katonai célokra; katonai költségvetésük titkossága, az átláthatóság és elszámoltathatóság csaknem teljes hiánya fenntartja a militarizálódás kultúráját. Csak 2013-ban a katonai célokra kiadott összeg globálisan túllépte az 1700 milliárd amerikai dollárt. Ugyanebben az évben az erőszak következményeinek kezelése a világnak 9.8 billió dollárba került, amely a globális GDP 11,3%-a.
- A fegyveres konfliktusokban felhasznált új technológiák, mint a pilóta nélküli katonai repülőgépek és a vegyi fegyverek, veszélyeztetik a nők emberi jogait, biztonságát és méltóságát.
- A nők háztartásvezetéssel, valamint gyerek-, idős- és sebesültgondozással kapcsolatos terhei fegyveres konfliktus idején megnövekednek. A nők gyakran nem dönthetnek a termelő erőforrások és gazdasági eszközök felhasználásáról, akkor sem, ha ők maguk hozzák létre ezeket. A konfliktusokat követő tárgyalások ritkán veszik figyelembe a nők konfliktusban betöltött szerepét, és nem nyújtanak megfelelő kártérítést nekik.
- A gyermekkatona leszerelésénél a lányokra ugyanolyan figyelmet és ugyanannyi erőforrást kell fordítani, mint a fiúkra.
- Amikor a konfliktust követően a kivándoroltak visszatérnek lakhelyükre, verseny alakulhat ki a szűkös források, föld és tulajdon birtoklásáért. Ahol a nők jogait nem védi a törvény, könnyen előfordulhat, hogy a túléléshez szükséges alapvető forrásokhoz sem jutnak hozzá, így nagyobb eséllyel válnak erőszak és szexuális kizsákmányolás áldozataivá.

KÖVETELÉSEINK

A béke kultúrája, a nők emberi jogainak tiszteletben tartása

- **A nemek kiegyensúlyozottabb megjelenése az Európai Külügyi Szolgálat döntéshozó pozícióiban.**
- **Genderszemponatok integrálásáért felelős kapcsolattartó kinevezése minden EU-delegációban és minden Közös Biztonság-és Védelempolitikai Misszióban.**
- **Kötelező viselkedési kódex a katonai és civil békefenntartás, valamint az országos és EU szintű humanitárius segélyakciók személyzete számára a fegyveres konfliktusok által sújtott területen. A viselkedési kódexnek tartalmaznia kell a nők elleni erőszak minden formájának, köztük a prostitúciónak és a szexuális célú emberkereskedelemnek az egyértelmű elítélését.**
- **A nők emberi jogai kapjanak központ szerepet az újjáépítéssel és fejlesztéssel kapcsolatos támogatási politikákban; a nőszervezetek kapjanak támogatást a konfliktusok megelőzése és a konfliktus utáni újjáépítés érdekében.**
- **Minden nő hozzáférhessen az igazságszolgáltatáshoz (az átmeneti igazságszolgáltatást is beleértve), a reprodukciós és szexuális egészségügyi szolgáltatásokhoz és támogató programokhoz – ideértve a szexuális erőszak áldozatait.**
- **Az EU és tagállamai hagyjanak fel a növekvő militarizációval, és dolgozzák át költségvetésüket úgy, hogy a katonai kiadások elsődlegessége helyett a nők szükségleteinek sokfélesége és a nemek egyenlősége legyen a prioritás, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetést alkalmazva.**
- **Az EU és tagállamai tegyék lehetővé, hogy a szexuális és nemi alapú erőszak az országukból menekülni kényszerülő nők számára a menedékjog alapja lehessen.**

A NŐK ÉS A GAZDASÁG

„Nem minden megszámálható,
ami számít és nem minden számít,
ami megszámálható.”
Albert Einstein

A nők gazdasági függetlensége elengedhetetlen ahhoz, hogy a férfiakkal egyenrangúan hozhassák meg döntéseiket, mint ahogy ahhoz is, hogy a nemek közötti egyenlőség ténylegesen megvalósulhasson. A nők valódi és teljes gazdasági függetlensége egyelőre még egyetlen EU tagállamban sem vált valóra. A nemek között az alkalmazotti bérek, a szegénységi mutatók, a nyugdíjak és a fizetetlen munka terén tartósan fennálló különbségek azt jelzik, hogy a nők gazdasági függetlenségét még korántsem értük el, a nők túlnyomó többsége továbbra is gazdaságilag függő helyzetben él.

A tisztességes munkához való hozzáférés akadályozottsága, a munkaerőpiac nemek szerinti szegregációja, a nők felülreprezentáltsága a fizetetlen gondozási tevékenységek terén és a férfi kenyérkeresői modellre épült szociális támogató rendszerek a nők előrelépésének, egyenlő jogaik teljes körű érvényesítésének fő akadályozó tényezői.

A nők gazdasági függetlensége több mint „üzleti érdek”. A gazdasági és pénzügyi struktúrák által közvetített értékek szempontjából szemléletváltásra van szükség: jövedelmelőzőség helyett tekintsük célunknak a jóllétünket, a verseny helyett a szolidaritást, az egyenlőtlen helyett jelenjen meg értéként az átláthatóság. A gazdaságnak valamennyiünk jóllétét kell szolgálnia, nem pedig fordítva.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A nők gazdasági jogai és függetlensége érvényesülésének elősegítése, beleértve a foglalkoztatáshoz és a megfelelő munkakörülményekhez való hozzáférést és a gazdasági források feletti rendelkezést.
- A nők forrásokhoz, foglalkoztatáshoz, piacokhoz és kereskedelemhez való egyenlő mértékű hozzáféréseinek előmozdítása.
- Üzleti szolgáltatások és képzés nyújtása és hozzáférés biztosítása a piacokhoz, információkhoz és technológiákhoz, különösen az alacsony jövedelmű nők számára.
- A nők gazdasági kapacitásának és kereskedelmi hálózatainak erősítése.
- A foglalkoztatási szegregáció és a foglalkoztatást érintő diszkrimináció minden formájának felszámolása.
- A munka és a családi kötelezettségek nők és férfiak közötti kiegyenlített megosztásának elősegítése.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

A nemek közötti bérrés továbbra is kiemelten fontos probléma az EU-ban, mivel a nők átlagosan 16%-kal kevesebbet keresnek a férfiaknál. Aggasztó fejlemény, hogy egyre növekszik a nők és a férfiak nyugdíja közötti különbség, amely az EU-ban jelenleg 39%, vagyis a bérrés duplája. A nemek közötti nyugdíjrés azt jelzi, hogy a társadalmi nemi alapú hátrányok felhalmozódnak a nők élete során, és hogy sürgősen szükség van a nők gazdasági függetlenségének életciklus-alapú megközelítésére. Az előrejelzések azt mutatják, hogy határozott cselekvés hiányában több mint 100 évet fog igénybe venni a nemek közötti különbségek felszámolása a foglalkoztatás, a bérezés, valamint a fizetetlen munkavégzés terén (30 évet az egyenlő foglalkoztatás, 70 évet az egyenlő bérezés, 40 évet a házimunka egyenlő megosztásának megvalósítása).

A számokat illetően a nők foglalkoztatási rátája – 2012-ben 63% – sehol sem közelíti meg a 75%-os EU-s célt, és a foglalkoztatási minták továbbra is a hagyományos nemi szerepeket tükrözik, hiszen a nők a férfiaknál négyszer nagyobb eséllyel dolgoznak részmunkaidőben. A válság különösen jelentős kihatással van a fiatal nőkre, akiket nagymértékben

sújt a munkanélküliség. A migráns nőknek többszörös diszkriminációval kell megküzdeniük, amikor megpróbálnak érvényesülni a munkaerőpiacon.

A családi kötelezettségek és a háztartási feladatok nem egyenlő mértékben oszlanak meg a nemek között. 2010-ben a nők hetente 26 órát töltöttek nem fizetett munkával, míg a férfiak 9 órát. Ennek eredményeképpen a nők karrierjében gyakoribbak a megszakítások, mialatt gyakran vagy elhagyják a munkaerőpiacot és/vagy nem teljes munkaidős állásba térnek vissza gyerekek születése után.

A gazdasági megszorítások rendkívül jelentős kihatással vannak a nőkre, egyrészt mivel ők nagyobb arányban dolgoznak a közszférában, másrészt mivel nagyobb hányadban vesznek igénybe közszolgáltatásokat. Mindezek miatt a gondozással kapcsolatos létesítményeket és/vagy járulékokat érő megszorítások, illetve a lakásfenntartási és családi támogatások csökkentése nagyobb mértékben sújthatják a nőket. Ezenkívül a nők aránytalanul nagymértékben veszik ki részüket az adóterhekből, mivel jövedelmük nagyobb részét fordítják élelmiszerre és alapvető háztartási termékekre.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- Az EWL-nek az EU anyasági szabadságra vonatkozó irányelvet támogató akciói „**2/3/4 years overdue!**” (**2/3/4 évet késik a megszületése!**) címmel: kampány egy minden terhes női munkavállalót védő, jogilag kötelező erejű rendelkezés elfogadásáért.
- Az EWL „**The price of austerity – The impact on women’s rights and gender equality in Europe**” (**A megszorítások ára – ezek hatásai a nők jogaira és a nemek közötti egyenlőségre Európában**) (2012) című jelentése.
- Az EWL videóklipje „**A she-(re)cession. What does austerity mean for women?**” (**A recesszió női arca. Mit jelentenek a megszorítások a nők számára?**) (2013) címmel: bemutatja az EWL-jelentés legfőbb üzeneteit a válság nőkre gyakorolt hatásairól.
- **A nők gazdasági függetlenségére kiható EU-s folyamatok monitorozása és az ezzel kapcsolatos érdekvédelmi tevékenység:** a foglalkoztatási csomag (2012), a személyi és háztartási szolgáltatások (2011), a hozzátartozó-ápolási szabadsággal kapcsolatos lehetséges EU-s irányelv (2011), a nyugdíjakról szóló fehér könyv (2012), az egyenlő bérezés (2012-2013) témáival kapcsolatos dokumentumokhoz való hozzájárulás.

A NŐK ÉS A GAZDASÁG AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A nők gazdasági függetlensége egyike annak az öt prioritásnak, melyek az Európai Bizottság nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiájában (2010-2015) szerepelnek. Az Európai Bizottság felülvizsgálta a nők és a férfiak számára a foglalkoztatás és a munkavállalás területén az egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, átdolgozott irányelvet (2006), melyben különös figyelmet fordított az egyenlő bérezés kérdéssére, és néhány konzultációt követően ajánlásokat adott ki a nők és férfiak egyenlő bérezése elvének megerősítésére a bérek átláthatóságának növelése által (2014). 2014-ben az EU szociális partnerei egy nemek közötti egyenlőségre vonatkozó eszköztárat jelentettek meg.

Az Európai Parlament Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottsága több jogalkotási és saját véleményt tartalmazó jelentést fogadott el a 2009-2014-es időszakban a nők gazdasági függetlenségére vonatkozóan, többek között az alábbi témákban: az önálló vállalkozókkal szembeni egyenlő bánásmód (2010); az úgynevezett szülési szabadság irányelv, amelyet eredetileg plenárisan 2010-ben elfogadtak, azonban soha nem került második olvasatra, mivel a tagállamok

vonakodtak elfogadni a parlament javaslatát; egyenlő bérezés és egyenlő értékű munka (2012); a gazdasági válság hatása a nők jogaira (2010 és 2013); a bizonytalan foglalkoztatási feltételek mellett dolgozó nők (2010); és a nők szerepe a zöld gazdaságban (2012).

A Foglalkoztatási és Szociálpolitikai Miniszterek Tanácsa (EPSCO) 2014-ben következtetéseket fogadott el, melyek mutatókat sürgetnek a következők mérésére: a teljes munkaidővel egyenértékű foglalkoztatás arányai; a részmunkaidős foglalkoztatás mértéke a teljes foglalkoztatás hányadaként kifejezve; az önfoglalkoztatás mértéke a teljes foglalkoztatás hányadaként kifejezve. A Tanács azal az igénnyel is fellépett, hogy az Európa 2020 irányítási kereten belül szerepeljen egy nemek közötti egyenlőségre vonatkozó pillér. Mindazonáltal az a tény, hogy az EU nem folytatott párbeszédet civil társadalmi szervezetekkel az EU 2020 stratégia végrehajtásáról azt mutatja, hogy sürgősen szükség van a jelenlegi gazdasági paradigma átgondolására a célból, hogy az egyenlőség és a környezet kerülhessenek az első helyre a növekedési célok helyett.

JÓ PÉLDÁK

- Horvátországban az időmérleg-vizsgálatok új megközelítése lehetővé teszi a nemek közötti eltérések tágabb értelmezését, amely túlmutat a nemek közötti bérítés standard számítási módján (pl. nem csak a munkára vagy a gondozási feladatokra, hanem az alvásra vagy kulturális tevékenységre fordított időt is mérik).
- 15:54 kampány: figyelemfelhívó kampány Svédországban a nemek közötti bérrésről. 2014-ben 15 óra 54 perctől a nők nem kapnak fizetést munkájukért. A Svéd Női Lobbi éves kampánya, 15:53 2013-ban címmel azt mutatta, hogy a nők fizetett munkaidejének mértéke 2014-ben csupán egy perccel nőtt.

KIHÍVÁSOK

- A nemzetközi intézmények és gazdasági hálózatok hangsúlyozzák, hogy a megfelelő gazdasági és társadalmi fejlődéshez kiemelkedő fontosságú a nemek közötti egyenlőség szempontjának érvényesülése. Mindezek ellenére idejétmúlt gazdasági modelleket alkalmaznak, s ezek sok esetben olyan közpolitikák megalkotásához vezetnek, amelyek veszélyeztetik a nemek egyenlőségének társadalmi kiteljesedését. Új, feminista közgazdaságtani alapokra épülő modellekre van szükség.
- 2012-ben az Európai Statisztikai Intézet (Eurostat) minden EU tagállamot felkért arra, hogy integrálja nemzeti statisztikáikba a legtöbb olyan illegális tevékenységet, amely vagyont állít elő, beleértve a kábítószer-kereskedelmet és a prostitúciót. Amíg néhány ország már beleszámítja a prostitúciót a GDP-be, mások sietnek ennek eleget tenni, hogy ezáltal is adósság- és deficitcsökkenést érjenek el. Az effajta gazdasági stratégiák trivializálják a nők testének árucikként való kezelését, és rámutatnak a pusztán GDP-alapú modell korlátaira.
- A megszorító politikák a gondozás felelősségét átháríthatják a társadalomról a háztartásokra, azaz a nőkre, ami tovább erősítheti a nők és férfiak szerepeire vonatkozó sztereotípiákat, és növelheti a nők gazdasági függetlenségének útjában álló akadályokat.
- Az oktatásban és a médiában tartósan fennálló nemi sztereotípiák közvetlen kihatással vannak a nők és a férfiak szereplehetőségeinek társadalmi ábrázolásaira és a hagyományos egyenlőtlen/patriarchális minták továbbélésére eredményezik.
- A migráns háztartási munkavállalók iránti igényt szorosan figyelemmel kell kísérni annak garantálására, hogy a migráns nők szociális védelemmel és egyenlő munkavállalói jogokkal rendelkezzenek, és annak biztosítására, hogy Európában minden nő jogai egyenlőek legyenek.

KÖVETELÉSEINK

A nők gazdasági függetlensége minden jog alapja

- A nők minőségi foglalkoztatásának elősegítése az EU nemek egyenlőségéről szóló jogszabályainak hatékony végrehajtása és erősítése által.
- A társadalombiztosítási és adózási jogosultság egyénre szabásának garantálása abból a célból, hogy megszűnjön a nők függése partnerüktől és/vagy az államtól.
- Minden női munkavállaló védelme, munkavállalói státuszuktól függetlenül, beleértve a terhes munkavállalókat is, egy olyan európai szülési szabadságra vonatkozó irányelv törvénybe iktatásával, amely garantálja a nők teljes fizetésben való részesülését és a hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelmét.
- Normák kidolgozása a minőségi és megfizethető, gyerekekre, a tartós ápolásra szoruló személyekre vagy idősekre irányuló gondozási szolgáltatásokra vonatkozóan, életcikluson átívelően, és a gyerek gondozással kapcsolatos barcelonai célkitűzések megvalósítása.
- Többlépcsős megközelítés kidolgozása a fizetett és fizetetlen munka terén elérendő egyenlőségre vonatkozóan, hogy nők és férfiak számára egyaránt lehetővé váljon az egyenlő pénzkereső és az egyenlő gondozói szerep megvalósítása egész életükön keresztül. Intézkedések bevezetése annak érdekében, hogy növekedjen a férfiak részvételi aránya a gondozási feladatokban, és annak biztosítására, hogy a fiúk számára nyitva álljon a hagyományosan nőkhöz és lányokhoz köthető ágazatok munkaköreire való felkészítés lehetősége.
- A nemek közötti bérrés bezárása 2020-ra, és konkrét célkitűzések megfogalmazása a nyugdíjkülönbségek megszüntetésével kapcsolatban.
- Minőségi munkahelyek teremtése különösen a közszférában, az úgynevezett fehér munkakörökben és a szociális gazdaságban. A közszolgáltatásokba való befektetés növelése, elsősorban az oktatás, az egészségügy, a gyerekek és a tartós ápolásra szoruló gondozása terén.
- A nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetési tervezés, a gender budgeting standard módszertanként való alkalmazása minden állami költségvetési folyamat során.
- Együttműködés a szakszervezetekkel a nemek közötti egyenlőség támogatása/elérése érdekében.
- Túllépés a GDP-n: indikátorok kidolgozása a jóllétre és alternatív számviteli intézkedésekre vonatkozóan, beleértve annak garantálását, hogy a nők fizetetlen gondozási munkáját a nemzeti számviteli rendszerekben elismerik a gazdasághoz való egyértelmű hozzájárulásként.
- A gazdasági és pénzügyi szektor, valamint a magánkézben lévő vállalatok döntéshozatali pozícióiban a nemek közötti paritás elősegítése a demokrácia és a jobb kormányzás, különösen a jobb pénzügyi és gazdasági kormányzás megteremtése érdekében.

NŐK A HATALOMBAN ÉS A DÖNTÉSHOZATALBAN

„A nők politikai részvétele alapvető a demokráciához, a fenntartható fejlődés és a béke eléréséhez.”
Az ENSZ és az ENSZ Nők, 2011.

A nők megerősítése és autonómiája, valamint a nők társadalmi, gazdasági és politikai státuszának javítása elengedhetetlen mind az átlátható és elszámoltatható kormányzás és közigazgatás, mind az élet minden területén fenntartható fejlődés kialakításához. A fenntartható gazdaság és a demokratikus és igazságos társadalom nem valósítható meg akkor, ha a nők nem kapnak megerősítést ahhoz, hogy vezető pozíciókba kerülhessenek. Különböző országokban végzett kutatások azt mutatják, hogy azok a cégek, amelyeknek felső vezetésében több nő található, pénzügyileg sikeresebbek. Az alkalmazottak és a vezető testület tagjainak tudása és készségei ugyanis kiegészítik egymást, így a sokszínűség növeli a kreativitást és az innovációt.

Napjainkban azonban a nők még mindig alulreprezentáltak a politikai és a gazdasági döntéshozatalban helyi, országos és uniós szinten egyaránt. Ennek oka a továbbra is élő sztereotípiák, patriarchális attitűdök, illetve a nők képességeivel és szerepeivel kapcsolatos elképzelések. A paritás elengedhetetlen lenne a demokrácia, a jogok és az igazságosság szempontjából.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

EU-szerte a nők továbbra is alulreprezentáltak a felelős pozíciókban minden területen. A legfelsőbb szinteken különösen jellemző, hogy az üzleti élet és a politika terén, de más területeken is, a vezető pozíciókban jelentősen több férfi van, mint nő.

2014 júniusában a tagállamok szintjén a parlamenti képviselőknek csak 27%-a volt nő, és ezen a téren nagyon kevés előrelépés történt az elmúlt 5 évben. Az Európai Parlamentben kicsit jobb a helyzet: a képviselők csaknem 37%-a nő, ami 17,5%-os növekedés a 2009-es EP-választások eredményéhez képest.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- Intézkedések tétele annak érdekében, hogy a nők egyenlő mértékben hozzáférjenek a hatalmi struktúrákhoz és döntéshozatalhoz, és teljes joggal részt vehessenek azokban.
- A nők képességének javítása arra, hogy részt vehessenek a döntéshozatalban és a vezetésben.

Az üzleti szférában rosszabb a helyzet: Európa legnagyobb nyilvánosan jegyzett vállalatainak vezetőségében átlagosan csak minden hatodik személy nő, az igazgatótanácsi elnököknek pedig mindössze 4%-a.

A kutatás és fejlesztés területén is igen alulreprezentáltak a nők, különösen a magas szintű tudományos pozíciókban: a vezető akadémikusoknak csak 20%-a nő, és az Európai Unió egyetemei közül csak minden tizediknek van női rektora.

Sok európai országban a közszolgálati szféra felső rétegeiben legalább kétszer annyi a férfi, mint a nő.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- A 2014-es EP-választások előtt az EWL újratekerte az **50/50 kampányt**, hogy növelje a nők aktív részvételét szavazóként és EP-jelöltként egyaránt, illetve a nők és férfiak egyenlő arányát az EU összes intézményében. Számos eszközt (kiadványokat, videókat, lobbizási útmutatót) felhasználtak a figyelemfelhívásra európai és tagállami szinten. A kampány támogatására egyedülálló szövetség született az Európai Parlament összes demokratikus pártja között.
- Az EWL **Európai Politikai Mentorhálózata (2013-2014)** egy egyedülálló program, amely etnikai kisebbséghez tartozó, illetve migráns nőket segített abban, hogy induljanak az Európai Parlamenti választásokon.
- Az EWL **„Act now for her future, commit to gender equality!” (Tégy most a nők jövőjéért és a nemek egyenlőségéért!)** című manifesztuma összefoglalja az EWL fő követeléseit a 2014-es Európai Parlamenti választások jelöltjei felé; a kiáltványt az EP elnöki pozíciójára pályázó legesélyesebb jelöltek közül négyen is támogatták.
- Az EWL **„Young women leaders are voices for girls & women” (A fiatal női vezetők a lányok és nők hangja)** című, 2014 szeptemberében induló projektjén belül a brüsszeli Európai Parlamentbe frissen megválasztott fiatal női képviselők számára képzési modulok készülnek a vezetői szerepvállalásról és a nők jogairól.
- Az EWL **„Women on Boards – From a Snail’s Pace to a Giant Leap?” (Nők az vezetésben – csigatempóból ugrásszerű fejlődés?)** című 2013-as kiadványa áttekinti az elmúlt években egyes országokban megtett intézkedéseket annak érdekében, hogy növekedjen a nők aránya a vezető testületekben.

NŐK A HATALOMBAN ÉS A DÖNTÉSHOZATALBAN AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A nemek egyenlőségét a döntéshozatalban az egyik fő célkitűzésének tekinti mind az Európai Bizottságnak a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiája (2010-2015), mind a Nemek közötti egyenlőségről szóló európai paktum (2011-2020). A paritás megvalósítása a döntéshozatalban azonban továbbra is komoly kihívás minden EU-tagállam előtt. Az EU sem fogadott még el kötelező érvényű jogi eszközöket, amelyek általános keretben kezelnék a nők politikában való alulreprezentáltságának problémáját.

Az első fontos lépést az Európai Bizottság tette meg 2012-ben egy olyan irányelv-javaslatl, amelynek célja, hogy az EU-ban jegyzett cégek nem-végrehajtó testületeiben legalább 40%

legyen az alulreprezentált nem aránya. A Miniszterek Tanácsa azonban még nem jutott konszenzusra a témában, így az irányelv továbbra is csak javaslat maradt. Ha a Tanács elfogadja ezt az irányelvet, ezzel az EU és tagállamai elkötelezik magukat a nemek egyenlősége, az igazságosság és a demokrácia mellett, és úttörő szerepet vállalnak ezek megvalósításában.

Az új Bizottság összetételével kapcsolatos tagállami tárgyalások következtében a 2014-es Bizottság 28 tagja közé csak 9 nőt jelöltek; ez visszalépés a 2009-es összetételhez képest (27 biztos közül 9 nő).

JÓ PÉLDÁK

- Észak-Írországban a „nők a helyi önkormányzatban program” célja, hogy a nemek társadalmi egyenlőségére vonatkozó akcióterv és a nemek egyenlőségének ügyét képviselő „nagykövetek” segítségével növelje a nők arányát a helyi önkormányzatokban.
- Az Európai Szakszervezetek Szövetsége (ETUC) minden évben a Nemzetközi Nőnapra megjelentet egy belső felmérést a nemek egyenlőségéről az ETUC tagságára és döntéshozó pozícióira vonatkozóan. Az ETUC „tagságból a vezetőségbe” határozata genderspecifikus ellenőrzések, mentorprogramok és kvóták segítségével próbálja növelni a nők arányát.

KIHÍVÁSOK

- A nők döntéshozatalban és vezetésben való részvétele terén a fejlődés továbbra is igen lassú. Ha ez a jelenlegi ütemben folytatódik, csaknem 40 évre lesz szükség, hogy megvalósuljon a nemek egyenlő részvétele.
- Ahhoz, hogy több nő kerüljön döntéshozatali és vezető pozícióba, és ezt meg is tudja tartani, több gender-tudatos jogszabályra és intézkedésre van szükség, valamint felvilágosításra és a sztereotípiák elleni fellépésre. A nők szerepeivel és képességeivel kapcsolatos elképzelések jelentik a legfontosabb akadályt ebben a témában, de hozzájárul a problémához a megfelelő női szerepmodellek hiánya, a vezetési tapasztalat elmélyítésére való lehetőségek korlátozottsága, a családi kötelezettségek, illetve a mentorálás hiánya is.
- Az európai volumenű pénzügyi döntéseket a legfelsőbb szinten továbbra is 100%-ban férfiak hozzák. A paritásos demokráciának része az is, hogy leromboljuk a sztereotípiákat a „férfias” és „nőies” szektorokról. A társadalom minden területén, minden témában fontos a nők megjelenése a hatalmi pozíciókban, a pénzügytől az egészségügyig.
- A média nagymértékben hozzájárul a vezető pozícióban levő nők előnytelen megjelenítéséhez, nemi sztereotípiák és megalázó ábrázolásmódok használatával. A politikusnők gyakran találják szemben magukat szexizmussal, internetes gyűlöletbeszéddel és zaklatással.
- A nők képességei továbbra is kiaknázatlanok a tudomány, a kutatás és a fejlesztés területén.
- Az európai és nemzeti szintű hatóságok, az önkormányzatok, a média és az üzleti szervezetek gyakrabban hívnak meg férfi, mint női szakértőket. Attitűdváltozásra van szükség: fontos a női szakértők meghívása, és nemcsak a sztereotípiák alapján „nőiesnek” tekintett témákban. A kisebbségi csoportokhoz tartozó nőket szintén fontos szakértőként meghallgatni.

KÖVETELÉSEINK

Paritás a politikai és gazdasági döntéshozatal minden szintjén

- A Nők a vezetőtestületben irányelv-javaslat elfogadása; ez az első lépés a hatékony és kötelező érvényű uniós szintű szabályozás felé annak érdekében, hogy a cégek vezető testületeiben megvalósuljon a paritás elve.**
- Egy olyan rendszer bevezetése, amelynek során minden tagállam egy férfit és egy nőt jelölhet a Bizottságba, és olyan szabály elfogadása, amely biztosítja a férfiak és nők egyenlő arányát a biztosok között.**
- Kötelező érvényű szabályozás bevezetése, amely előírja a paritás betartását az uniós intézmények és ügynökségek minden szintjén.**
- Mentorprogramok, önbizalom-fejlesztő tréningek, vezetői és médiakapcsolati képzések indítása és támogatása az uniós intézményeknél és ügynökségeknél dolgozó nők számára, a hasonló jellegű tagállami szintű kezdeményezések támogatása.**
- Minden politikai párt legyen befogadó a nőkkel szemben, és igyekezzen paritást elérni a választásokon minden szinten.**
- Minden politikai csoport biztosítsa a nemek egyenlő reprezentációját és a nemi előítéletektől mentes portfóliókat, amikor EP-képviselőket jelölnek döntéshozatali pozíciókba tagállami és uniós szintű intézményekbe.**

INTÉZMÉNYES MECHANIZMUSOK A NŐK ELŐMENETELÉÉRT

„Az intézményes mechanizmusok létfontosságú szerepet játszanak abban, hogy felgyorsítsák a nők és férfiak közti de facto egyenlőség elérését az Európai Unióban. Erős és fenntartható mechanizmusokra van szükség, hogy a releváns szakpolitikákat kidolgozzuk, végrehajtsuk és ellenőrizzük annak érdekében, hogy a nemek egyenlősége a politikai napirenden maradjon.”
Az EU Tanácsának következtetései, 2013. december.

Az intézményes mechanizmusok olyan támogató rendszerek, amelyeket kormányzati szinten alkalmaznak annak érdekében, hogy a nemek egyenlőségének szempontja minden szakpolitikában és programban megjelenjen. Központi szerepet játszanak a nemek egyenlőségét biztosító jogszabályok betartatásában és abban, hogy a nők tudatában legyenek jogaiknak, és az igazságszolgáltatáshoz forduljanak, amennyiben azokat megsértik. Az intézményes mechanizmusok azt is biztosítják, hogy a nők problémái és tapasztalatai szerves részét képezzék a szakpolitikák és programok kidolgozásának, végrehajtásának, ellenőrzésének és értékelésének a politika, társadalom és gazdaság minden területén.

A jól működő és megfelelően finanszírozott intézményes mechanizmusok uniós és tagállami szinten is elengedhetetlenek a nők jogainak érvényesítéséhez. Előfeltételei annak, hogy a női jogok minden kritikus területén eredményeket érjünk el, ezért központi szerepük van a nők és férfiak közötti de facto egyenlőség megvalósításában.

Szeretnénk látni, hogy uniós szinten a nők jogainak és a nemek egyenlőségének egy erős és fenntartható struktúrája működik, amely fontos eszköz lehet a nemek egyenlőségének megvalósításához európai szinten, és mintaként szolgálhatna a tagállamok számára.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A nemek egyenlőségét elősegítő nemzeti intézményi mechanizmus és egyéb kormányzati szervek megerősítése.
- A genderperspektíva integrálása a törvényhozásba, a közpolitikákba, programokba és projektekbe.
- Nemekre lebontott statisztikai adatok gyűjtése és közzététele a tervezés és az értékelés elősegítésére.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

Az EIGE megállapította, hogy bár 2012-re mind a 28 tagállam rendelkezett a nemek egyenlősége szempont érvényesítéséért felelős koordináló intézménnyel, a nemek egyenlőségének mint szakpolitikai területnek a jelentősége csökkent. 2012-ben kevesebb kormányban volt a nemek egyenlőségéért felelős miniszter, mint 2005-ben; egyre több kormány bízta miniszterhelyettesre vagy államtitkára ezt a feladatot. A tagállamok egyharmadában a nemek egyenlőségéért felelős kormányzati szerv nem a kormányzati struktúra legmagasabb szintjén helyezkedik el, a Tanács 2009-es ajánlása ellenére.

2005 óta 14 tagállamban csökkent a nemek egyenlőségéért felelős kormányzati szerv alkalmazottainak száma.

Csak öt tagállamban működik külön szerv a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elősegítésére.

2012-ben csak két tagállam használta széles körben a gender mainstreaming elvét, azaz a nők és férfiak társadalmi egyenlősége szempontjának alkalmazását a jogszabályok, szakpolitikai programok, akciótervek és projektek tervezésénél. Csak nyolc tagállam kötelezte el magát jogi szinten a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés mellett, és csak három tagállamban valósult ez meg széles körben.

A tagállamok kétharmadában jogszabály írja elő a nemekre lebontott rendszeres statisztikai adatok gyűjtését és közzétételét.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- **Az EWL rendszeresen figyelmeztet a nők jogait támogató intézményes mechanizmusok gyengülésére.** „The price of austerity” (A megszorítások ára) című 2012-es kiadványa, amely a válság nők jogaira és nemek egyenlőségére gyakorolt hatásait elemzi, rámutat a genderspecifikus intézményes mechanizmusok fokozatos és vélhetően a jövőben is folytatódó leépülésére a tagállamok szintjén. A megszorítások drasztikus hatással voltak a nemzeti nemek egyenlőségéért felelős szervekre, esélyegyenlőségi minisztériumokra és osztályokra éppen akkor, amikor az európai női jogokért küzdő szervezeteknek a legnagyobb szüksége lett volna ezekre.
- Az EWL aktívan részt vesz az Európai Bizottság tanácsadó testületeiben, és együttműködik a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetével (EIGE) és az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével (FRA).
- Az EWL 2014-es EP-választásokra kiadott manifesztumának legfőbb követelése egy a nők jogaira és a nemek egyenlőségével foglalkozó biztos kinevezése. Ezzel az Európai Unió jelezné, hogy a nemek egyenlősége prioritást élvez, amelyet a gender mainstreaming és a külön a nők jogaira vonatkozó intézkedések segítségével igyekeznek megvalósítani.

INTÉZMÉNYES MECHANIZMUSOK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az Európai Unió mindhárom fő intézménye kialakított valamilyen mechanizmust a nők és férfiak egyenlőségének elősegítésére, változó sikerrel. A Miniszterek Tanácsában a nők és férfiak egyenlősége témája a társadalmi problémákkal általánosságban foglalkozó szerv hatáskörébe esik. Az Európai Bizottságban 2010-ben egy nemek egyenlőségével foglalkozó egységet állítottak föl a Jogvényesülési Főigazgatóságon belül, amely a különböző alapokon (nem, életkor, szexuális orientáció, fogyatékoság, etnikai vagy migránsi háttér) alapuló diszkriminációval foglalkozik; ez azt sugallja, hogy a nők jogainak kérdése elsősorban a diszkriminációról szól. Lehetséges, hogy 2014-ben a Bizottság némileg átalakítja ezt a rendszert. 2010-ben az Európai Bizottság ötéves stratégiát fogadott el a nők és férfiak közötti egyenlőségről, amely megújításra szorul. 2009-ben minden megbízatását kezdő Európai Biztos aláírt egy nők jogairól szóló chartát, és elkötelezte magát amellett, hogy szakmai portfóliójába integrálni fogja a nemek egyenlőségének témakörét. Az Európai Bizottságban egyéb mechanizmusok is működnek, például a Bizottság Nemek Közötti Egyenlőség Általános Érvényesítésével Foglalkozó Szolgálatközi Csoportja, vagy a Nők és Férfiak Esélyegyenlőségével Foglalkozó Tanácsadó Bizottság.

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság az Európai Parlamenten belül a legfontosabb politikai szerv, amely a nők jogaival foglalkozik; évente jelentést ad ki a nemek egyenlőségéről, és politikai határozatokat hoz a nők jogaival kapcsolatos különböző témákban.

2013-ban a Jogok, Egyenlőség és Polgárság Program elfogadásával finanszírozási lehetőségek nyíltak a nők jogainak és a nemek egyenlőségének támogatására, a Strukturális Alapokra vonatkozó szabályozás pedig előírja, hogy a partnereknek integrálniuk kell a nemek egyenlőségének szempontját minden támogatott projektbe és partnerségi megállapodásba. Azonban nem alkalmazzák a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő hatásvizsgálatot az EU költségvetésére vonatkozóan. A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) 2009-ben kezdte munkáját, és számos projektet dolgozott ki az uniós szakpolitikák támogatására, beleértve az adatgyűjtést is. Nincs azonban koordinációs lehetősége és politikai mandátuma.

Látható tehát, hogy az EU nem rendelkezik egy összehangolt, fenntartható struktúrával a nők jogainak és a nemek egyenlőségének támogatására, amely biztosítaná a nők és férfiak de facto egyenlőségének megvalósulását Európában.

JÓ PÉLDÁK

- Németországban a nemek egyenlőségéért felelős regionális szervek együttműködnek az egyetemekkel és a közintézményekkel.
- Franciaországban 2013-ban magas szintű, a nemek közötti egyenlőség elősegítésével foglalkozó tanács alakult; tagjai szakértők, kutatók és a civil társadalom képviselői.

KIHÍVÁSOK

- Az Európai Unióban a nemek egyenlőségét segítő intézményes mechanizmusok mind uniós, mind tagállami szinten beolvadnak a sokszínűséggel és a diszkriminációval foglalkozó testületekbe, olykor emberi jogi testületekbe. Így a nők jogai mint célkitűzés láthatatlanná válik, kevesebb emberi és anyagi erőforrás jut a nemek egyenlőségének és a nők jogainak érvényesítésére.
- A kormányzati szerveken belül nincsenek képzések a nemek egyenlőségéről, a gender mainstreaming-ről és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetésről.
- Több együttműködésre lenne szükség a nőszervezetekkel, s e szervezetek nagyobb támogatására.
- Sürgős szükség volna nemekre lebontott adatok gyűjtésére és olyan jelentésekre, amelyek célzottan gender témákkal foglalkoznak. A nemek egyenlőségét elősegítő intézkedések esetében az adatok és az információk gyakran hiányosak, illetve ezeket az adatokat (pl. a nemek közti bérrésre és nyugdíjra vonatkozóakat) nem használják fel szisztematikusan más szakpolitikai keretekben.
- A gender mainstreaming és az intézményes mechanizmusok szerepét tekintve fennáll az a veszély, hogy a hatalmi viszonyok feminista elemzése elsikkad. A nemek egyenlőségével foglalkozó minden stratégiának szembe kell helyezkednie a nők és lányok rendszerszintű diszkriminációjával és jogaik folyamatos megsértésével.

KÖVETELÉSEINK

Fenntartható és erős uniós szintű jogi felépítmény a nők jogaiért és a nemek egyenlőségéért

- **Egy erős, Női Jogokért és a Nemek Egyenlőségéért Felelős Európai Biztos kinevezése, egy nők és férfiak egyenlőségével foglalkozó főigazgatósággal megtámogatva.**
- **Európai Uniósi stratégia a nők jogaiért és a nők és férfiak társadalmi egyenlőségéért, amely a gender mainstreaming és a célzott intézkedések kettős megközelítését alkalmazza.**
- **A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete szerepének megerősítése: a gender mainstreaming és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés monitorozása minden uniós szakpolitikában és szervben, beleértve a makrogazdasági szakpolitikákat és az EU külpolitikáját; nemekre vonatkozó statisztikák gyűjtése és közzététele; képzések és tudatosságnövelés a nemek közti egyenlőség témájában az uniós intézményekben és társadalmi szinten.**
- **A Bizottság minden egységében külön költségvetési sor a nemek egyenlőségét célzó tevékenységeknek.**
- **Strukturált párbeszéd a különböző uniós intézmények és a nőjogi mozgalom között, beleértve az EWL-t.**
- **Az Európai Bizottság Nemek Közötti Egyenlőség Általános Érvényesítésével Foglalkozó Szolgálatközi Csoportjának megerősítése, tevékenységének láthatóbbá tétele a Bizottságon belül és azon kívül.**
- **A tagállamokon belül a nemek egyenlőségét elősegítő intézményi mechanizmusok a legmagasabb politikai szinten helyezkedjenek el egy összehangolt és átfogó nőjogi stratégiába ágyazva, és rendelkezzenek megfelelő hatáskörrel, láthatósággal, politikai elismeréssel, anyagi és emberi erőforrásokkal. Ezek a mechanizmusok nyújtsanak belső szakértelmet és kapacitásnövelést a nemek egyenlőségének elősegítésére a kormány és a közigazgatás különböző szintjein.**

A NŐK EMBERI JOGAI

„A nők emberi jogai életük minden szakaszában az általános emberi jogok elidegeníthetetlen, szerves és elválaszthatatlan része.”
Emberi Jogi Világkonferencia, 1993.

A nők alkotják Európa és a világ népességének több mint felét, ezért a férfiakkal és egymással egyenlő mértékben kell részesülniük minden általános emberi jogban, amelyeket az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata lefektetett.

Az elmúlt 40 évben több nemzetközi emberi jogi normát is elfogadtak, amelyek a nők jogaira és megerősítésére koncentrálnak, például a Pekingi Cselekvési Programot és a CEDAW Egyezményt. A nők és férfiak egyenlősége azonban nem valósult meg Európában; a nők és lányok emberi jogainak megsértése minden szinten, az élet és a társadalom különböző területein továbbra is elterjedt. A nők és lányok nincsenek tudatában jogaiknak. Egyes nők többszörös kisebbségi identitásuk miatt még sérülékenyebbek a jogsértésekkel szemben. Egyre több emberi jogi jogsértés kerül napvilágra migráns, menekült, menedékkérő és okmányok nélkül Európában tartózkodó nők ellen, a globalizáció és a megnövekedett migráció kontextusában.

A nők emberi jogainak védelme, előremozdítása és biztosítása minden tagállam vállalt kötelezettsége. Ennek

együtt kellene járnia a kötelezettséggel, hogy minden tagállam kellő gondossággal jár el egy olyan struktúra kialakítása érdekében, amely minden emberi jogi jogsértést igyekszik megelőzni, illetve azokkal szembeszállni, beleértve a nők emberi jogait és egyenlőséghez való jogát.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A nők emberi jogainak védelme és előmozdítása az összes emberi jogi norma végrehajtásának segítségével, különös tekintettel a CEDAW Egyezményre (Egyezmény a nők elleni hátrányos megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról).
- A diszkrimináció-mentesség és egyenlőség biztosítása jogi és gyakorlati szinten.
- A jogi ismeretek széleskörű elterjesztése.

MIGRÁNS NŐK EURÓPÁBAN

Az Európai Unió sok olyan ember úticélja, akik különböző okokból kénytelenek elhagyni a hazájukat: menekültek, ott-honukból elűzöttek, felnőtt kísérő nélkül utazó kiskorúak, családok, diákok, vendégmunkások; néhányan közülük okmányok nélkül lépnek be az Unió területére. A nők is szerves részei ezeknek a migrációs hullámoknak, és ennek során olyan helyzetekbe kerülhetnek, amelyek emberi jogaik megsértéséhez vezethetnek.

Vannak, akiket hazájukban a nemük miatt üldöznek. Ugyanakkor nem minden ország menekültügyi politikája tartja be az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának gender-érzékeny irányelveit, amelyek az ilyen nőknek menedéj jogot biztosítanak. Más nők családi kapcsolatok révén érkeznek az Unióba, letelepedési engedélyük partnerükhöz kötött; így nincsenek egyéni jogaik, és előfordul, hogy alapvető szol-

gáltatásokhoz nem jutnak hozzá. Az ilyen nők, ha bántalmazó kapcsolatban élnek, nem mernek kiállni élethez és méltósághoz való jogukért a párkapcsolatból való kilépéssel, mert ezzel a kiutasítást kockáztatják. Komolyabb figyelmet érdemel a háztartási alkalmazottként dolgozó nők sérülékenysége is. A migráns nők magas aránya a prostituáltak között pedig rá kellene, hogy irányítsa a szakpolitikák megalkotói és a döntéshozók figyelmét az emberkereskedelem és a szexipar kapcsolatára, amelynek a prostitúciót tiltó intézkedések elejét vehetnék.

Az Európai Parlament (például a 2013-as Európai Parlamenti határozat az okmányokkal nem rendelkező migráns nőkről) rendszeresen felhívja a figyelmet a migránsok, menedéj jogot kérők és okmányok nélküli migránsok helyzetére az EU-ban, beleértve a nőket és lányokat.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- „Equal Rights. Equal Voices. Migrant women's integration in the labour market in six European cities: A comparative approach” (Egyenlő jogok, egyenlő hangok. Migráns nők munkaerő-piaci integrációja hat európai városban, összehasonlító megközelítésben): ezt a 2012-es tanulmányt az EWL és a Migráns Nők Európai Hálózata (ENoMW) adta ki. A tanulmány kimutatja, hogy célzott állami és helyi szintű szakpolitikák komoly eredményeket érhetnek el a migráns nők munkaerő-piaci integrációjában.
- Az Európai Bizottságnak a családok újraegyesítéshez fűződő jogával kapcsolatos nyilvános konzultációja során az ENoMW és az EWL kampányt indított, amellyel genderérzékeny családregyesítési politikákért lobbiztak. Az így kialakított „Lobbying Kit – EU Directive on the right to family reunification in Europe: What is at stake for migrant women? (Lobbizási kézikönyv – EU irányelv a családregyesítéshez való jogról Európában: mi forog kockán a migráns nők számára?)” című kiadvány az ENoMW egy 2011-es publikációjára támaszkodik: „Family Reunion Legislation in Europe: Is it Discriminatory for Migrant Women?” (Családregyesítési jogszabályok Európában: diszkriminálják-e a migráns nőket?).
- 2010-ben az EWL, együttműködésben az Európai Szegénységellenes Hálózattal, a Médecins du Monde-dal és az Európai Együttműködési Platformmal az Okmányok Nélküli Bevándorlókért (PICUM) részt vett egy esemény szervezésében az Európai Parlamentben, amelynek címe: **Preventing Undocumented Women and Children from Accessing Health Care: Fostering Health Inequalities in Europe” (Az iratok nélküli bevándorló nők és gyerekek egészségüghöz való hozzájutásának akadályozása: egészségügyi egyenlőtlenségek Európában)**. A találkozó eredményeiről jelentés született.
- „En-gendering the European Asylum Support Office” (Nem-esítsük meg az Európai Menekültügyi Támogató Hivalt) címmel 2011-ben az EWL, az Amnesty International END FGM kampányával (Nőnemiszerv-csonkítás ellen küzdő európai kampány) és az ILGA Europe-pal (Európai Nemzetközi LGBT Szövetség) együttesen ajánlásokat adott ki abból a célból, hogy az Európai Menekültügyi Támogató Hivatal hogyan integrálja munkájába a genderperspektívát.

A NŐK EMBERI JOGAI AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az EU jogosan büszke rá, hogy elkötelezett az emberi jogok tisztelete és védelme mellett, ám ez az elkötelezettsége eddig leginkább külpolitikájában mutatkozott meg. Az EU kialakította saját Emberi Jogi Iránymutatásait, amelyeket miniszteri szinten elfogadtak, és így erős politikai jelzést küldenek arról, hogy az Európai Unió számára az emberi jogok prioritást élveznek. Az Iránymutatás számos jogot érint, köztük az önkifejezés szabadságát, a humanitárius jogot, az emberi jogvédők védelmét, a gyermekjogokat, az LMBTI (leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális) emberek jogait, a vallás és hit szabadságát, a nők elleni erőszaktól, a halálbüntetéstől és a kínzástól való mentesség jogát. 2009 óta az EU Alapjogi Chartája nyújt iránymutatást az EU intézkedéseire és az Európai Bíróság jogászainak tevékenységéhez. Továbbra is különbségek vannak azonban az EU bel- és külpolitikája között, az EU határain belül pedig nem elég erős az emberi jogok monitorozása és aktív propagálása.

Az Alapjogi Ügynökség és a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének megalapításával az EU olyan intézményeket hozott

létre, amelyek monitorozhatják bizonyos emberi jogok érvényesülését az Unió határain belül. Számos uniós irányelv tiltja a diszkriminációt, de a többszörös diszkrimináció, amely gyakran tapasztalható különösen nők esetében, nem kap kellő figyelmet. A nők elleni diszkriminációt tiltó uniós jog a foglalkoztatásra, illetve a termékekre és szolgáltatásokra korlátozódik. Továbbra sincs uniós jogszabály, amely tiltaná az életkor, szexuális orientáció, fogyatékoság és vallás vagy hit alapján történő diszkriminációt (bár egyes tagállamokban vannak ilyen jogszabályok, és segíthetnek a nőket megvédeni a diszkriminációtól). Egyszóval a többszörös diszkriminációt elszenvedő nőket az Unió nem védi meg kellőképpen. Ezen felül továbbra sincs átfogó belső stratégia az emberi jogok területén, amely biztosítaná, hogy mindenki – minden nőt és lányt is beleértve – teljes mértékig élvezhesse emberi jogait Európában.

2007-ben az EU aláírta az ENSZ fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezményét, amely uniós szinten 2011-ben lépett hatályba. Máig nem ratifikált az Európai Unió egyetlen más emberi jogi normát sem, noha ez jogilag módjában állna.

JÓ PÉLDÁK

- Írország rendelkezik a leginkább jogi alapú megközelítéssel a háztartási alkalmazottak támogatására.
- Finnországban az antidiszkriminációs törvény megemlíti a többszörös diszkriminációt.
- Az EWL tagjai különböző módokon támogatják a migráns nőket. A belgiumi Vrouwenraad „Női menedékkérők megerősítése” projektet vezetett 2012-től 2014-ig; a német Maisha civil szervezet üzleti terv-sablonokkal segíti azokat a migráns nőket, akik saját vállalkozást kívánnak indítani.

KIHÍVÁSOK

- Sok nemzetközi jogi norma közvetlen hatással van az egyének emberi jogaira: ilyenek a Polgári és politikai, illetve a Gazdasági, szociális és kulturális jogok egyezségokmánya, valamint a Faji megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény, a Migráns munkavállalók jogainak védelméről szóló egyezmény, a Gyermek jogairól szóló egyezmény, illetve a Kínzás elleni egyezmény. Az EU ezeket nem ratifikálta, és az EU tagállamok gyakran fenntartásaikat fejezik ki a nemzetközi emberi jogi eszközökkel szemben.
- A nőjogi szervezetek több uniós országban támadásoknak és fenyegetéseknek vannak kitéve. Ez történhet fizikai támadás formájában például az abortuszhoz való jogért harcoló nők ellen, mint Franciaországban és Spanyolországban; más országokban a kormány feketelistára teszi a nőszervezeteket (például Magyarországon), amelyeknek így sérül az egyesüléshez és a véleménynyilvánítás szabadságához való joga.
- Az emberi jogi jogvédők gyakran tapasztalják emberi jogaik megsértését (például szexuális erőszak formájában) pusztán női mivoltuk miatt. Az EU-nak határozottan védelmet kellene nyújtania nekik határain belül és kívül.
- A rendkívül sérülékeny helyzetben levő nőknek: a letartóztatásban vagy börtönben levő nőknek, a kórházban vagy intézetben ápoltnőknek, illetve az állami nevelőintézetben nevelkedő lányoknak megfelelő információkat és jogorvoslati lehetőségeket kell nyújtani.
- Sürgősen szükség lenne az egyes országok jogrendszerébe egyértelműen és kötelező érvénnyel bevezetni a többszörös diszkrimináció tilalmát.
- A nők jogai nemzetközi szinten is veszélyben forognak: egyes országok rendszeresen tiltakoznak nemzetközi kötelezettségeik érvényesítése ellen, azokkal ellentétben álló önálló értékrendjükre hivatkozva.

KÖVETELÉSEINK **A nők jogai emberi jogok**

- **A CEDAW Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó kiegészítő jegyzőkönyv aláírása és ratifikálása.**
- **Az EU tagállamai vonják vissza a nemzetközi emberi jogi normákhoz fűzött fenntartásaikat, beleértve a CEDAW Egyezményt és az EU-s csatlakozási szerződéseket, és hajtsák végre a CEDAW Bizottság ajánlásait.**
- **Uniós szintű belső emberi jogi stratégia kialakítása, erős női jogi és genderszemponturn megközelítéssel.**
- **A nők jogainak, köztük a nemek egyenlőségének mint célnak az integrálása az EU minden emberi jogi, migrációs és menedékjogi szakpolitikájába.**
- **Minden uniós jogszabály szisztematikus, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő emberi jogi hatásvizsgálata.**
- **Az uniós jog területén minden diszkriminációs lehetőség megszüntetése. Ennek módjai: olyan jogszabályok elfogadása, amelyek tiltják a nemi alapú diszkriminációt minden területen, beleértve az oktatást és a médiát; az életkoron, szexuális orientáción, fogyatékoságon, illetve valláson vagy hiten alapuló diszkriminációt tiltó jogi normák elfogadása.**
- **Kötelező képzések szervezése az emberi jogok, női jogok, többszörös diszkrimináció és nemek közötti egyenlőség témáiban az EU intézményeiben, delegációiban és ügynökségeiben dolgozó minden személy számára, beleértve az Európai Bíróságot, továbbá belső tudatosságnövelő kampányok lebonyolítása a nemi sztereotípiák ellen.**
- **Szankciók alkalmazása a nőszervezetnek egyesülési és véleménynyilvánítási jogának korlátozása vagy őket célzó bármely más támadás ellen; ezen szervezetek támogatása az Unión belüli demokratikus civil párbeszéd részeként.**
- **Intézkedések annak érdekében, hogy a nők érvényesíthessék jogukat, akár az Európai Bíróságon is; ennek eszközei releváns információk terjesztése az emberi jogokról és a lehetséges jogorvoslati módokról, megfelelő nemszexista nyelvhasználat, ingyenes jogsegély, a stratégiai pereskedést folytató nőszervezetnek támogatása.**

A NŐK ÉS A MÉDIA

„Ha a média a társadalom tükré, mint ahogy elvileg az is, jobban kellene tükröznie azt a tényt, hogy a nemek egyenlősége alapvető emberi jog.”
Újságírók Nemzetközi Szövetsége,
A nemek egyenlősége az újságírásban.

Az elmúlt évtizedben az információs technológia fejlődése egy országhatárokon átívelő globális kommunikációs hálózatot hozott létre, amely hatással van a közpolitikákra és az attitűdökre egyaránt, különösen a gyermekek és fiatal felnőttek körében. A könyvek, újságok, magazinok, fényképek, hangfelvételek, filmek, rádió, televízió, Internet és más közösségi médiumok üzeneteket, értékeket, elképzeléseket közvetítenek. A média minden formája alakítja, és várhatóan a jövőben is erősen befolyásolni fogja világlátásunkat. A média világszerte fontos eszköz lehet a nők helyzetének javítására; már most jelentős szerepe van a tudatosságnövelés és a nők közötti hálózatépítés terén. A nők láthatósága a médiában azonban továbbra sem megfelelő mértékű. Ráadásul a nemi sztereotípiák és diszkrimináció tovább él a médiában, ezzel akadályozva a nők és férfiak egyenlőségét. A híreket még mindig férfiak írják, férfiak mondják el és ezek férfiakról szólnak. Fel kell ismernünk, hogy az erőszak növekvő erotizálása és a nők tárgyiasítása a médiában komoly társadalmi probléma. A média, különösen a digitális média gyorsan

növekvő terjedése és hatása alapvető fontosságúvá teszi az emberi méltóság védelmét az összes médiatartalommal.

A média éppúgy sarokköve egy demokratikus társadalomnak, mint a nemek egyenlősége. Egyszerre fontos a sajtószabadság és a véleménynyilvánítás szabadságának védelme és a nőkkal és az őket érintő témákkal kapcsolatos sztereotíp és szexista médiatartalmakkal szembeni fellépés.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A nők részvételének és részvételi lehetőségének növelése a médiában és az új kommunikációs technológiákban történő önkifejezés terén és az azzal kapcsolatos döntéshozatalban.
- A nők kiegyensúlyozott és sztereotípiáktól mentes médiabeli ábrázolásának elősegítése.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

Mint az EIGE hangsúlyozza, az egyetemi szintű és gyakorlati újságírói képzéseken a nők többen vannak, mint a férfiak (az újságírói képzést szerzők 68%-a nő), de a média tulajdonjoga, ellenőrzése és szervezeti kultúrája a férfiaké maradt. Továbbra is kevés a nő a médiaszervezetek döntéshozatali szerveiben (a vezető pozíciók 32%-át töltik be nők), és igen magas a bérkülönbség a női és férfi médiaszakemberek között (becslések szerint uniós szinten 17%).

Az Európai Unióban a hírekben szereplő személyeknek csak 24%-a nő. Ráadásul, míg a férfiakat általában szakértőként szólaltatják meg, a nőket áldozatként vagy az általános olvasó- vagy nézőközönségbe tartozóként állítják be. A nők a médiában igen sztereotíp és korlátozó szerepekben jelennek meg. A híreknek csak 4%-a száll szembe a nemi sztereotípiákkal. Az európai újságokban a fényképeknek csak

16%-a ábrázol 45 évnél idősebb nőket (a „Nem lehetsz az, amit nem látsz” projekt felmérése szerint). A főbb tévészeplőknek csak 32%-a nő. Ha azonban egy film legalább egy forgatókönyvírója nő, a női szereplők száma 30-ról 40%-ra emelkedik (Media Smarts). A sporthírek kevesebb mint 9%-a foglalkozik női sporttal. A reklámokban a nők kétszer annyi esetben szerepelnek meztelenül vagy félmeztelenül, mint a férfiak.

A nők tárgyiasítását, amely áthatja a videojátékokat, a zenés videoklipet és dalszövegeket, filmeket, reklámokat, televíziós gyermekműsorokat és magazinokat egyaránt, nagyon súlyos problémának kell tekintenünk. A fiatalok kétharmada a médiából szerzi szexuális ismereteit. Az elmúlt év folyamán a 14 és 18 év közötti fiúk 80%-a és a lányok 45%-a látott pornófilmet.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- 2010-ben az EWL különböző kozmetikai cégekkel konzultált szerte Európában, hogy felhívja a figyelmet a reklámokban megjelenő sztereotípiák káros hatására, és felszólítsa őket önszabályozó mechanizmusok bevezetésére.
- Az EWL honlapja és közösségi oldalakon szereplő profiljai teret adnak a nők véleményének, nézeteinek és kezdeményezéseinek Európa-szerte.
- 2014-ban, az „50/50 kampány a paritásos demokráciáért” részeként az EWL megvizsgálta a médiában megjelenő szexista sztereotípiák, a média tulajdonjoga és a nők politikában való részvételének kapcsolatát.

A NŐK ÉS A MÉDIA AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az Európai Unió csak lassan halad afelé, hogy az alapszerződésben lefektetett nemek közötti egyenlőség megvalósuljon a médiában is. Noha a faji megkülönböztetést az EU a társadalom minden területén tiltja, a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmódot nem írja elő a média és az oktatás területén, és az EU nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiája (2010-2015) nem foglalkozik a médiában megjelenő nemi sztereotípiákkal és egyenlőtlen ségekkel.

2013-ban az EPSCO Miniszterek Tanácsa következtetéseket fogadott el a nők és a média területén, figyelembe véve az EIGE által készített mutatókat. Ezek a mutatók azonban leginkább a

nők médiában való részvételére és döntéshozatalára vonatkoznak. Nincsenek adataink arról, hogyan kapcsolódnak össze a nők jogai és részvétele a médiában megjelenő nemi sztereotípiákkal.

2013-ban az Európai Parlament jóváhagyott egy jelentést, amelynek témája a nemi sztereotípiák megszüntetése az EU-ban. A jelentés kihangsúlyozza annak fontosságát, hogy speciális képzéseket tartsanak a médiában megjelenő nemi sztereotípiákról az országos reklámszabvány-ügyi bizottságok és önszabályozó testületek részére, hogy felhívják a figyelmet a nemek diszkriminatív ábrázolásának káros hatásaira.

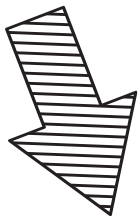

JÓ PÉLDÁK

- Luxemburgban minden kedden az újságok sportrovatai csak női sportokról és sportolókról szólnak. Az országos parlamenti választások előtt egyes szervezetek workshopokat ajánlottak fel a női jelölteknek, hogy megtanítsák őket a közösségi média hatékonyabb használatára.
- Bulgáriában az újságírók viselkedési kódexet fogadtak el.
- Észtországban egyes tévécsatornák és magazinok a gendertémákra specializálódnak.
- Különböző uniós tagállamok részt vesznek a Nemzetközi Médiafigyelő Projektben (GMMP), amely világszerte feltérképezi a nők és a férfiak megjelenését a hírmédiában.

KIHÍVÁSOK

- Azok a nők, akik az interneten írnak a közösségi médiában, blogokon és egyéb online fórumokon, számos ellenséges reakcióval és zaklatással szembesülnek. Ez a szervezett szexista zaklatás fenyegeti a nők megerősödését, mivel az a célja, hogy elhallgattassa a nőket a közzsférában. Az internetes gyűlöletbeszéd rövid és hosszú távon is káros hatást gyakorol a nők életminőségére és mentális egészségére, csökkenti aktív részvételük lehetőségét a társadalomban, ezen felül triviálisnak állítja be a nőkkel és lányokkal kapcsolatos negatív nézeteket.
- A reklámok erősítik a nemi sztereotípiákat, a női test tárgyiasítását és hiperszexualizálását. A Photoshop használatával hamis, a „női szépségideál” közvetítő képeket hoznak létre, amelyek negatívan befolyásolják a lányok és nők énképét.
- A hirdetések, a tévé- és filmstúdiók gazdasági érvekkel indokolják a női sztereotípiák túlsúlyát. Ma a leggyakoribb célközönség a 18 és 34 év közötti férfiak. A tévés írók és producerek inkább férfiakat céloznak meg műsoraikkal, amelyekben a kulcsszerepeket férfiak kapják. A média vezetői ezért úgy érvelnek, hogy az ipar gazdasági érdekei lehetetlenné teszik a nők sztereotipizálásának elkerülését. Fontos lenne tehát megkérdőjelezni azt az álláspontot, hogy a nemi sztereotipizálás a média minden formájában gazdasági érdek lenne (Media Smarts).
- Nem mindegy, mi kerül bele a hírekbe, és mi marad ki. Az embereket, különösen a fiatalokat képezni kell arra, hogy kritikusan szemléljék a média szerepét és tartalmát, női jogi és a nemek egyenlőségének szempontjából is.

KÖVETELÉSEINK **Tükröm, tükröm, mondd meg nékem... a nők igazságos és egyenlő megjelenítése a médiában**

- **A nemek társadalmi egyenlőségének és a nők jogainak integrálása a média és az információs társadalom témájában kidolgozott összes uniós szakpolitikába és programba, beleértve az uniós intézmények és ügynökségek kommunikációs eszközeit is.**
- **Női jogokkal, diszkrimináció-mentességgel és nemi sztereotípiákkal foglalkozó képzések kidolgozása, finanszírozása és támogatása médiszakemberek számára.**
- **Európai Médiafigyelő Csoport létrehozása speciális nemi egyenlőség szakcsoporttal a nemi sztereotipizálás és a nők torzított bemutatása ellen.**
- **Nagyobb sokszínűség támogatása a női szerepmoделlek és a nők médiabeli megjelenítése területén, hogy a média realiztikusabb és sokszínűbb képet mutasson a nők képességeiről és társadalmi potenciáljáról, illetve a női identitások sokféleségéről.**
- **Olyan újságírói kódex bevezetése, amely hangsúlyozza a nemek egyenlőségét.**
- **Kutatások lebonyolítása és összehasonlítható adatok szerzése a nők és a média területén, adatbázisok készítése eltérő háttérrel rendelkező, különböző identitású női szakértőkkel.**
- **Tudatosságnövelő kampányok szervezése gyermekeknek és fiataloknak a rajzfilmekben megjelenő sztereotípiák és az internetes zaklatás megelőzésére, és a pozitív ábrázolások erősítésére.**

Az Európai Parlament 1997-es, a médiában megjelenő pornográfia minden formájának, valamint a szexturizmus reklámzásának tiltásáról szóló határozatának kapcsán konkrét intézkedések foganatosítása.

A NŐK ÉS A KÖRNYEZET

„Fel kell ismernünk, hogy a nők aktív részt vállalnak abban a küzdelemben, amely a fosszilis energiaforrások kihasználása, a környezetszennyezés és az egészséges környezet, az élelmiszer-szuverenitás, a vizek privatizálása, a megújítható energiaforrások stb. kérdéseiben kezdeményezett változások érdekében zajlik.”

Anita Nayar, *Development Alternatives with Women for a New Era (DAWN)*

A környezet állapota és a klímaváltozás napjainkban a legnagyobb kihívások az emberiség előtt. A nők és a férfiak különbözőképpen hatnak a környezeti és éghajlati változásokra, és azok is különbözőképpen hatnak rájuk. A környezetvédelmi szakpolitikák közvetlenül befolyásolják az egyének életszínvonalát és egészségi állapotát. Az EU egyes részeiben még ma sem biztosított a tiszta ivóvíz és a szennyvíz-elvezetés.

A nők jogai és a klímaváltozás szorosan összefüggenek egymással. Ahol a nők jogai nem élveznek védelmet, több nő mint férfi hal meg természeti katasztrófák következtében, amelyek többségét napjainkban éghajlati tényezők okozzák. Másfelől, minél nagyobb egy országban a nemek közötti egyenlőtlenség, annál nagyobb a széndioxid-kibocsátás.

Noha sok nő vesz részt környezetvédelmi és ökológiai mozgalmakban, ritkán kerülnek döntéshozatali pozíciókba ezen a szektoron belül, beleértve a kormányzati szintet is. Az európai nőknek szolidaritást kell vállalniuk a bolygó más ré-

szein élő nőkkel is, akik már saját bőrükön érzik a klímaváltozás következményeit. A Föld lakosságának felét nők teszik ki; nyilvánvalóan nem menthetjük meg a Földet az ő vezetői szerepvállalásuk és részvételük nélkül.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A nők aktív bevonása a környezetvédelmi döntéshozatalba minden szinten.
- A genderszemponatok és -perspektíva integrálása a fenntartható fejlődést célzó szakpolitikák és programok kialakítása során.
- A fejlesztési és a környezetvédelmi szakpolitikák nőkre gyakorolt hatásának felmérését szolgáló országos, regionális és nemzetközi eszközök kialakítása vagy megerősítése.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

A nemek különböző szerepe és feladatai a családokban és háztartásokban, valamint a munkaerőpiac nemek szerinti szegregációja és a nemek közötti bérrés ahhoz vezet, hogy a nőket másképp érinti a klímaváltozás. A szélsőséges időjárási események több női áldozatot követelnek, a katasztrófák túlélése pedig komoly stresszel jár. A gazdasági aránytalanságok befolyásolják az alkalmazkodási képességet is. A természeti katasztrófák egészségügyi hatásai miatt megnövekszik a gondozást igénylők száma, ez pedig súlyosbítja a nők terheit, hiszen a gondozói munka elsősorban rájuk hárul.

Az EIGE szerint a nők hatása a gázkibocsátásra, különösen a közlekedési szektorban, általában elenyészőbb a férfiakénál. A nők általában fenntarthatóbb módon utaznak, mint a férfiak. Európában azoknak a nőknek a száma, akik autót vezetnek (40%) kisebb, mint az autót vezető férfiaké (62%). Táplálkozás szempontjából a nők kevesebb húst fogyasztanak, márpedig tudjuk, hogy az állattenyésztés is hozzájárul a mezőgazdasági gázkibocsátáshoz.

Azt, hogy a nők mennyire képesek alkalmazkodni a klímaváltozáshoz, befolyásolja a képzettségük, a nemi szerepek, a háztartáson belüli munkamegosztás és a jövedelem. Például a nők gondozói feladataik miatt általában több

időt töltenek épületeken belül, ezért nagyobb szükségük van a fűtésre. Mobilitás szempontjából a nők jobban függenek a közösségi közlekedésről. Alacsonyabb jövedelmük miatt az energiaszegénység kockázata esetükben nagyobb. A diszkriminált csoportokba tartozó vagy elszigetelt területeken élő nők (például vidéki vagy hajléktalan nők) kevésbé jutnak hozzá tiszta ivóvízhez és csatornázáshoz.

A klímaváltozással kapcsolatos attitűdök szempontjából a nők nagyobb arányban utasítják el az atomenergia használatát, mint a férfiak, és inkább pártolják az energiafogyasztás csökkentését célzó intézkedéseket. Ugyanakkor a klímaváltozással kapcsolatban döntéseket hozó országos, európai és nemzetközi szintű szervezetekben még mindig nagyon alacsony a nők aránya. A magas pozícióban dolgozó nők aránya az országos környezetvédelemmel foglalkozó minisztériumokban 33,9%, a közlekedési minisztériumokban 20,2%, az energetikával foglalkozó minisztériumokban 17,3%. Az Európai Bizottság hasonló jellegű posztjain a nők átlagos aránya 26,9%. Az Éghajlatpolitikai Főigazgatóságban 40%, a Környezetvédelmi Főigazgatóságban 37,5%, az Energiaügyi Főigazgatóságban 20%, a Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatóságban 12,5% a magas pozícióban levő nők aránya.

KLÍMAVÁLTOZÁS EURÓPÁBAN

Az ember által okozott klímaváltozás, amelynek fő oka az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása, korunk egyik legnagyobb kihívása. Az EU területén a klímaváltozás várható hatásai közé tartozik a gyakoribb szélsőséges időjárás, a magas hőmérséklet és szárazság (különösen Dél-Európában), a gleccserek visszahúzódása és a hótakaró területének csökkenése. Ezek következményei lehetnek a hirtelen és a part menti árvizek, növekvő erózió, gyakoribb erdőtüzek, állatfajok tömeges kipusztulása, a tengerszint megemelkedése, a légszennyeződés, a kevesebb hozzáférhető ivóvíz és a csökkenő terméshozam. Ezek a geofizikai jelenségek a társadalomra és a gazdaságra is hatást gyakorolnak, például az emberek egészségére, valamint olyan gazdasági tevékenységekre, mint a turizmus (forrás: EIGE).

A NŐK ÉS A KÖRNYEZET AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Noha az Európai Unió vezető szerepet vállal a klímaváltozásról szóló nemzetközi egyeztetésekben, a viták és a javasolt szakpolitikák jellemzően nem veszik figyelembe a genderszempontra sem európai, sem nemzetközi szinten. 2012 óta a környezetvédelem magas prioritást élvez az Unió politikai napirendjén. A Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Ügyek Tanácsa (EPSCO) 2012-ben következtetéseket fogadott el a nemek egyenlőségével és a klímaváltozással kapcsolatban, kiemelve, hogy a klímaváltozás megfelelő kezeléséhez több nő részvételre van szükség a döntéshozatal felsőbb szintjein. Ugyanebben az évben a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) bevezette az első indikátorokat, amelyek a nemek egyenlőségét mérik a nők és a környezet témakörében, rámutatva, hogy a klímaváltozás fenntartható és hatékony kezeléséhez minden szinten olyan

akciók és politikák szükségesek, amelyek integrálják a genderszempontra.

Az Európai Parlament 2012-es határozata a nőkről és a klímaváltozásról kijelenti, hogy a nőket nagyobb mértékben érinti a klímaváltozás, mert azt nagymértékben befolyásolják a fogyasztási és életmódbeli szokások, márpedig a mindennapi fogyasztási döntésekért, a gyermeknevelésért és a háztartási munkákért továbbra is nagyobb részben a nők felelősek. A Parlament kiemeli, hogy a nők fogyasztási szokásai összehangoltabbak a fenntartható fejlődés elvével, mint a férfiakéi, és a nők hajlandóbbak is a férfiaknál fogyasztási döntéseikkel a környezetvédelmet támogatni. A 2012-es EP határozat a nőkről és a zöld gazdaságról javaslatokat tesz, hogyan támogatható minél több nő a fenntartható gazdaság ilyen jellegű segítségével.

KIHÍVÁSOK

- A közlekedési és energiaszektorban továbbra is nagyon alacsony a magas pozícióban levő nők aránya mind tagállami, mind uniós szinten. Ennek magyarázata az az oktatást is befolyásoló nemi sztereotípiák, amely szerint a technológia és tudomány férfias területek. Az EIGE kutatásai kimutatták, hogy a nők ritkábban választanak a klímaváltozással kapcsolatos tudományos és technológiai területeket.
- A nőkkel és a környezettel foglalkozó EU-indikátorok elsősorban a döntéshozatalra koncentrálnak, pedig foglalkozniuk kellene egyéb kvantitatív és kvalitatív indikátorokkal is azzal kapcsolatban, milyen közvetett és közvetlen hatásokat gyakorol a klímaváltozás a nőkre. Nincs elegendő kutatás és adatgyűjtés a vegyszerek (például tisztítószerek, rovarirtók, ipari és mezőgazdasági vegyszerek, fogyasztási termékek) különböző hatásairól a nők és a férfiak egészségére (például a rák egyes fajtáira, a terhességre, a szexuális és reprodukciós egészségre), a tiszta ivóvíz és a minőségi higiéniai szolgáltatások (például nyilvános vagy iskolai vécék) elérhetőségére.
- A vizek privatizálása (az EU Vízügyi Keretirányelve ellenére) és a különböző közszolgáltatások, például a közösségi közlekedés privatizálása azzal a veszéllyel jár, hogy a nők és férfiak nem jutnak hozzá ezekhez a forrásokhoz.
- A hulladékkezelés és a csomagolás olyan témák, amelyek fontos hatást gyakorolnak a nők életére; ezeken a területeken szigorú szabályozásra van szükség.
- A világ más részein a klímaváltozás területén dolgozó női aktivistákat büntetőeljárások és az erőszak különböző formái – köztük nemi erőszak – fenyegeti. Ennek ellenére a civil szervezetekben dolgozó nők konkrét változásokat érnek el helyi szinteken. A Balin 2014-ben megrendezett Nők és a klímaváltozás csúcstalálkozó nőket és vezető környezetvédelmi jogi aktivistákat hozott össze.
- A jelenlegi GDP-számítás nem veszi figyelembe életmódunk környezetre gyakorolt hatásait. Új értékekre van szükség, amelyek a Föld védelmét és az emberek jóllétét hangsúlyozzák.

KÖVETELÉSEINK

A nők kezében a változás egy fenntartható, emberközpontú világ felé

- Minden nő és lány hallathassa a hangját a régiójában felmerülő környezeti problémákkal kapcsolatban.
- A nők jogainak és a nemek egyenlőségének integrálása a környezetvédelmi/klímaügyi/közlekedési/energetikai szakpolitikák definícióiba, végrehajtásába és monitorozásába minden szinten, beleértve a kutatást és az adatgyűjtést, az EU külpolitikájában (a fejlesztést is beleértve) és belpolitikájában egyaránt.
- A nők politikai részvételének és döntéshozói szerepének biztosítása a környezetvédelemmel és klímaváltozással kapcsolatos munkában minden (regionális, országos, uniós, nemzetközi) szinten.
- Az államok és a magánkézben levő ipari cégek környezetvédelmi szakpolitikái nőkre gyakorolt hatásainak felmérése, nyilvánosságra hozatala és tudatosítása.
- A nők tudományos és technikai területeken történő tanulmányainak, illetve mezőgazdasági, megújuló energiaforrásokkal foglalkozó, környezetvédelmi és turisztikai vállalkozásainak támogatása, valamint a fejlesztéshez, az életminőség javulásához, a termőföld, a környezet és a kultúra megőrzéséhez való hozzájárulásuk növelése.
- Egy biodiverzitáson, fenntartható fejlődésen, magas életminőségen és jóléten alapuló környezetvédelmi stratégia megalkotásának felgyorsítása, amely a generációk és a nemek egyenlőségét is figyelembe veszi.

A LÁNYGYERMEK

„A lányok megerősítése és a jövőjükbe való befektetés a kulcsa annak, hogy megtörjük a diszkrimináció ördögi körét, és segítsük a lányokat abban, hogy emberi jogaikkal teljes mértékben és hatékonyan élhessenek.”

66/170. számú ENSZ határozat

A nők és férfiak egyenlőségének elérése a lánygyermeknél kezdődik. Kulcsfontosságú felismerni, hogy a fiúk és lányok egymás közti viszonyai életük korai szakaszában befolyásolják emberi jogaik teljes megélését és a nemek egyenlőségének érvényesülését a későbbi életszakaszaikban. A gyermekek életét is meghatározza a nemük: a lányoknak másfajta élményeik és szükségleteik vannak, gyakrabban szenvednek el szexuális erőszakot, szembesülnek szexista sztereotípiákkal és nemi alapú diszkriminációval.

A lányok elleni diszkrimináció és erőszak minden formája csak akkor számolható fel, ha proaktív és rendszerszintű megközelítést alkalmazunk a nemek közötti egyenlőséget illetően már gyerekkorban, beleértve a genderszempont integrálását minden gyermekkel kapcsolatos közpolitikába. A gyermekek jogaival különböző európai szakpolitikák és programok foglalkoznak – az erőszak, emberkereskedelem és szexuális kizsákmányolás leküzdéséről, a diszkriminációmentességről, a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szólók –, de nemileg semleges szempontból. A gyermekkor fontos időszak, hatással van az egyén egész későbbi életére, ilyenkor alakul ki a személyiség. Ezért az uniós és az állami szintű szakpolitikáknak fontos foglalkozniuk a lánygyermek szükségleteivel. A lányok tele vannak ötletekkel és ener-

giával; megláthatjuk bennük annak a lehetőségét, hogy hajtőerejévé váljanak egy derűsebb, zöldebb és egyenlőbb Európa megteremtésének.

PEKING '95 STRATÉGIAI CÉLJAI

- A lánygyermekkel szembeni diszkrimináció minden formájának megszüntetése.
- A lányokkal kapcsolatos negatív kulturális attitűdök és gyakorlatok megszüntetése.
- A lánygyermek jogainak védelme és képviselése, igényeinek és képességeinek tudatosítása.
- A lányok elleni diszkrimináció megszüntetése az oktatásban, a készségfejlesztésben és a képzésben.
- A lányok elleni diszkrimináció megszüntetése az egészségügy és táplálkozás területén.
- A gyermekmunka gazdasági kizsákmányolásának megszüntetése, a fiatal dolgozó lányok védelme.
- A lánygyermek elleni erőszak megszüntetése.
- A lánygyermek társadalmi, gazdasági és politikai élettel kapcsolatos tudatosságának növelése, ezekben való részvételük támogatása.
- A család szerepének megerősítése a lánygyermek társadalmi helyzetének javításában.

TÉNYEK ÉS ADATOK EURÓPÁRÓL

2008 óta Európában a szegénység és társadalmi kirekesztés veszélye nagyobb mértékben nőtt a lányok, mint a fiúk esetében. A szegénység és társadalmi kirekesztettség hatására a lányok emberi jogai különböző módokon sérülhetnek: gyermekkereskedelem és prostitúció, illetve gyermekmunka és kizsákmányolás útján. Emberkereskedő és kizsákmányoló hálózatok gyakran gyermekfelügyeleti vagy más nyári munkák ajánlatával csábítanak külföldre 18 évesnél fiatalabb lányokat. A lányok bizonyos csoportjait különösen fenyegeti az oktatási lehetőségekből való kirekesztés, kiváltképpen a migráns vagy etnikai kisebbséghez tartozó lányokat, illetve az alacsony gazdasági-társadalmi helyzetű családok lánygyermekét.

A lányok elleni erőszak továbbra is gyakori Európában: minden tizedik nő szenvedte el a szexuális abúzus valamilyen formáját 15 éves kora előtt, és a nők 27%-a tapasztalt

valamilyen fajta bántalmazást gyermekkorában. A gyermek- vagy kamaszkori és kényszerített házasságok, valamint az iskolai szexuális zaklatás lányok millióit érinti évente, veszélyt jelentve reprodukciós és általános egészségükre; a roma lányok különösen nagy arányban szenvednek ezektől a jelenségektől. A nőnemiszerv-csonkítás – a lányok fölötti ellenőrzés-gyakorlás és a lányok jogfosztásának egy különösen szélsőséges és erőszakos módja – továbbra is él az EU területén is. A fogyatékossgal vagy intézetben élő lányok különösen nagymértékben ki vannak téve az abúzus veszélyének.

A lányok egészség szempontjából is nagyon sérülékeny csoportot jelentenek. A fiúknál nagyobb eséllyel szoknak rá a cigarettára és az alkoholra, nagyobb mértékben érintik őket az étkezési zavarok, és reprodukciós egészségük is sérülékeny.

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI KEZDEMÉNYEZÉSEI

- 2011-ben az EWL a **Cserkészlány Világszövetséggel (WAGGS)** együttműködve szervezett egy rendezvényt az Európai Parlamentben, hogy felhívja a figyelmet a nők és lányok elleni erőszakra, és az ellentmondásra az EU kül- és belpolitikája között a nemek egyenlősége és a szexuális és reprodukciós egészség tekintetében.
- 2014-ben az ENSZ Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottságának 58. ülészakán az EWL kísérő rendezvényt szervezett **„Minden lányt elérni: prostitúció, a Millenniumi Fejlesztési Célok, és a legsérülékenyebb nők és lányok”** címmel. Az EWL partnerszervezetei megosztották tapasztalataikat és nézeteiket a prostitúcióról a legsérülékenyebb nők és lányok – az alacsony kasztba tartozó indiai lányok, az Európában élő afrikai nők és lányok, a kanadai őslakos nők és lányok – szemszögéből.

A LÁNYGYERMEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A gyermekek védelemhez és tisztelethez való jogát, illetve a gyermek mindenképp felett álló érdekének elvét az Európai Unió Alapjogi Chartája is elismeri, amely a Lisszaboni Szerződés óta ugyanolyan státuszú dokumentum, mint az Unió alapszerződése.

A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ha a lányokat nem említik meg mint külön csoportot, az intézkedések nem érik el őket. Jelenleg nincs átfogó uniós jogi szabályozás a lánygyermek jogaira vonatkozóan; az Európai Bizottság ifjúsági stratégiája nincs figyelemmel a nemi különbségekre és nincs külön pillére, amely a lánygyermekkel foglalkozna.

2011 decemberében az Európai Parlament és a Tanács elfogadott egy irányelvet a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális

kizsákmányolása, illetve a gyermekpornográfia elleni küzdelemről. 2012-ben az Európai Parlament elfogadta a Daphne Programot is, amely az erőszak elleni küzdelemmel, a nők és lánygyermek védelmével foglalkozik.

Mióta az ENSZ Közgyűlése minden év október 11-ét a Lánygyermek Nemzetközi Napjává tette, civil szervezetek évente megszervezik az Európai Akcióhét a Lányokért című eseménysorozatot; ez rendszeres lehetőséget nyújt a lányok jogainak és az őket fenyegető veszélyeknek a kihangsúlyozására, illetve a különböző kezdeményezések bemutatására.

JÓ PÉLDÁK

- Az átfogó, kötelező és folyamatos szexuális nevelés bekerült az általános iskolai tananyagba több EU tagállamban (Svédország, Belgium, Franciaország, Németország, Dánia és Finnország).
- 2012-ben a francia kormány megbízást adott egy jelentés elkészítésére a lányok és fiúk gondozásának egyenlőségéről, amely kimutatta, hogy a sztereotípiák és diszkriminatív hozzáállás már egész kiskoruktól fogva sújtják a lánygyermeket. Ez a jelentés kulcsfontosságú ahhoz, hogy a kormány szisztematikus oktatási tervet valósítson meg a nemek egyenlőségének elősegítésére az iskolákban.

KIHÍVÁSOK

- Továbbra is élénken élnek a nemi sztereotípiák a társadalom minden területén, beleértve a formális és nem-formális oktatást. A sztereotípiák befolyásolják a lányok iskola- és pályaválasztását, ami szakmai és személyes fejlődésükre egész életük folyamán hatással van. A lányok naponta találkoznak szexista sztereotípiákkal a médiában, a kultúrában és a divatiparban, illetve a reklámokban; ezeknek az üzenetei károsan hatnak önértékelésükre és lehetőségeikre.
- A lányoknak kevés lehetősége nyílik arra, hogy külön lányok számára szervezett gendertudatosító és megerősítő programokban vegyenek részt.
- Az új technológiák megkönnyíthetik a lányoknak, hogy hallassák a hangjukat, ugyanakkor a férfiak és fiúk is felhasználják ezeket arra, hogy a lányokat szexuálisan és egyéb módon zaklassák, szexualitásukat és szabadságukat korlátozzák.
- Az elmúlt évtized konzervatívabb politikai légkörében a vallási és hagyományos gyakorlatok egyre növekvő kihatással vannak a lánygyermek életére. Ugyanakkor a szórakoztatóipar olyan üzeneteket közvetít a lányok és fiatal nők felé, amelyek korlátozzák a lehetőségeiket; ez befolyásolja általános és szexuális egészségüket, és a szexuális tárgyiasítás veszélyét hordozza.
- A lányok szexuális és reprodukciós egészségét és jogait veszélyezteti, hogy nem kellő mértékben jutnak hozzá információhoz, tanácsadáshoz, egészségügyi szolgáltatásokhoz, fogamzásgátláshoz és abortuszhoz.
- Továbbra is megjelenik a lánygyermek elleni erőszak a családban: társasági életük befolyásolása vagy korlátozása, gyermekházasság, prostitúció...
- A felnőtt nélkül utazó migráns vagy menedékkérő lánygyermek fokozottan ki vannak téve a szexuális kizsákmányolás veszélyének.

KÖVETELÉSEINK

A lánygyermek megerősítése a nők jogainak jövőjéért

- **Minden gyermekekkel és fiatalokkal foglalkozó uniós belső és külső szakpolitika ismerje fel a lánygyermek speciális igényeit; tűzzenek ki lányokra vonatkozó célokat a különböző uniós akciókban és dokumentumokban.**
- **A szegénység és társadalmi kirekesztettség lánygyermekre gyakorolt hatásának szisztematikus felmérése, az ilyen problémák kezelésére speciális intézkedések kidolgozása.**
- **A nemi alapú diszkrimináció tiltása az oktatásban és a médiában.**
- **A nők és lányok elleni erőszak minden formájának megszüntetését célzó stratégia elfogadása és végrehajtása, lánygyermekre vonatkozó konkrét akciótervekkel, amelyek figyelembe veszik a lánygyermek többszörös identitását, és megfelelő gyermekvédelmi rendszert biztosítanak.**
- **A lányok oktatáshoz való teljes hozzáféréseinek biztosítása, a nemi sztereotípiák megszüntetése a formális és nem-formális oktatásban. Annak biztosítása, hogy az oktatás Európa-szerte összhangban legyen a nemek egyenlősége elvével, és a lányok megerősítését szolgálja.**
- **Átfogó, genderérzékeny szexuális nevelés anyagi és egyéb támogatása Európa összes lány- és fiúgyermek számára, beleértve az információnyújtást a nők jogairól, a nemek egyenlőségéről, a szexuális orientációról és a szexuális jogokról.**
- **Aktív szakpolitikák kialakítása a kisebbségi csoportokhoz és migráns közösségekhez tartozó lányok védelmére; a felnőtt nélkül utazó lánygyermek számára menedékkétség biztosítása.**
- **Olyan programok támogatása, amelyek elősegítik a lánygyermek és fiatal nők teljes és aktív részvételét az európai és országos szintű szakpolitikák és szolgáltatások megtervezésében, végrehajtásában és monitorozásában.**

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI

A nők és lányok teszik ki Európa lakosságának felét, és ugyanolyan jogok illetik meg őket, mint a férfiakat és a fiúkat. A nők és a férfiak valódi egyenlősége, a nők jogai és a nők megerősítése az Európai Unió és tagállamai egyik prioritása kell, hogy legyen. A nemek társadalmi egyenlősége a demokrácia, a társadalmi igazságosság, az emberi jogok és méltóság alapvető feltétele.

Ez motiválja az Európai Női Lobbit és tagszervezeteit. Az Európai Női Lobbiban a nőszervezetek legnagyobb ernyőszervezete az Európai Unióban, amely a nők jogaiért és a nők és férfiak egyenlőségéért küzd; több mint 2000 szervezet a tagja.

Az Európai Női Lobbiban fórumként szolgál a véleménycseréhez, az együttműködéshez és az integrációhoz, és lehetővé teszi azt, hogy az európai nőszervezetek aktív szerepet játsszanak a nemek egyenlőségére vonatkozó közpolitika európai kereteinek alakításában. Az EWL-nek ezáltal célja az is, hogy a Pekingi Cselekvési Program végrehajtásának ügyét a politika homlokterében tartsa mind uniós, mind tagállami szinten. Az EWL ezért két átfogó szakpolitikai jelentéssel járult hozzá a Pekingi Cselekvési Program végrehajtásának értékeléséhez: 2005-ben a Peking+10, 2010-ben a Peking+15 jelentéssel.

Ha Ön is úgy gondolja, hogy a nők jogai emberi jogok, és hogy a feminista értékek alapvetően szükségesek a változáshoz, akkor tegyen ezért: csatlakozzon hozzánk, támogasson minket, lájkoljon minket, válaszoljon a tweetjeinkre, lépjen velünk kapcsolatba, meséljen rólunk a barátainak.

www.womenlobby.org

European Women's Lobby

@EuropeanWomen
#Beijing20

ADOMÁNYOK MUNKÁNK ÉS CÉLJAINK
TÁMOGATÁSÁRA

BE47 2100 3418 5680
Swift: GEBABEBB

RÖVIDÍTÉSEK

- CEDAW** – Egyezmény a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról
- EIGE** – Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete
- ENoMW** – Migráns Nők Európai Hálózata
- EP** – Európai Parlament
- EPSCO** – az Európai Unió foglalkoztatással, szociálpolitikával, egészségüggyel és fogyasztói ügyekkel foglalkozó tanácsa
- EU** – Európai Unió
- EU 2020 stratégia** – az EU tízéves fejlesztési stratégiája
- EWL** – Európai Női Lobbi
- FEMM Bizottság** – az Európai Parlament női jogokkal és a nemek egyenlőségével foglalkozó bizottsága
- FRA** – az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége
- GDP** – bruttó hazai termék
- LMBTI** – leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális személyek
- OECD** – Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet
- ENSZ** – Egyesült Nemzetek Szervezete
- WHO** – Egészségügyi Világszervezet

FŐ FORRÁSAINK

- „Review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States” (A Pekingi Cselekvési Program végrehajtásának felülvizsgálata az Európai Unió tagállamaiban), jelentések és adatlapok, Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete
- „Feminist agreements and demands” (Feminista megállapodások és követelések). Az észak-európai nőmozgalmak záródokumentuma a 2014-es malmői „Nordisk Forum – új kezdeményezések a nők jogaiért” nevű rendezvényről.
- Európai unós adatok, tények és számok: Eurostat, az Európai Bizottság jelentései, a Tanács következtetései, az Európai Parlament határozatai, jelentései, tanulmányai és tájékoztatói, az Alapjogi Ügynökség jelentései, az OECD adatai
- Nemzetközi adatok, tények és számok: ENSZ Nők.
- Az Európai Női Lobbi kiadványai, állásfoglalásai, lobbianyagai, nyilatkozatai és sajtóközleményei.

KÖZREMŰKÖDŐK

Elnök: Viviane Teitelbaum

Főtitkár: Joanna Maycock

Szerkesztő és kiadásért felelős koordinátor: Pierrette Pape

Grafika: Elvira Bujink

Szerzők: Serap Altinisik, Elena Brolis, Elvira Bujink, Mary Collins, Capucine Coustere, Sophie Dehareng, Colette De Troy, Anna-Leena Hayha, Gina Horst, Jessica Machacova, Joanna Maycock, Giulia Mirizzi, Pierrette Pape, Irene Rosales, Marion Sharples, Karima Zahi

Az EWL külön köszönetét fejezi ki annak a sok nagy szakértelemmel bíró nőnek szerte Európából, akik tudásukkal hozzájárultak a Peking+20 jelentéshez. Az EWL országos és európai szintű tagszervezetei, különösen az EWL igazgatótanácsa, aktív részt vállaltak ennek a jelentésnek az előkészítésében, megszövegezésében és átnézésében. Külön köszönet illeti az EWL azon tagjait is, akik részt vettek az 1995-ös pekingi nőkonferencián, és megosztották velünk a Peking+20 jelentéssel kapcsolatos érzéseiket és véleményüket.

© Európai Női Lobbi, 2014. szeptember

Creative commons

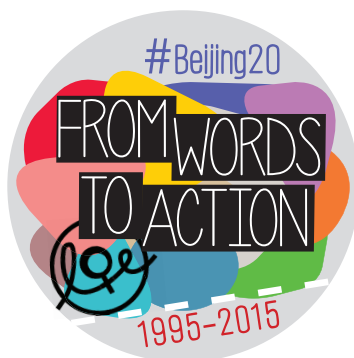
A „Szavaktól a tettekig” című kiadvány magyar fordítását Béres-Deák Rita készítette, a szöveg szakmai lektorálását Dr. Pap Enikő és Sáfrány Réka végezte, a kiadványt Solyom Melinda tördelte.

Ezt a kiadványt az Európai Unió Progress Programja támogatta.

A jelen kiadványban szereplő információk nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság álláspontját.

2015

AZ EURÓPAI NŐI LOBBI ÉVES NAPTÁRA

12 hónapon át ünnepeljük a Pekingi Cselekvési Program 20. és az Európai Női Lobbi megalakulásának 25. évfordulóját!

JANUÁR Olvasd el a „European Women’s Voice” (Az európai nők hangja) című kiadványunkat a nők gazdasági függetlenségéről!

FEBRUÁR Ismét az EU elé terjesztjük a Nők a vezetőségben irányelvet.

MÁRCIUS Nemzetközi Nőnap: együttműködés az új Európai Bizottsággal a nemek egyenlőségéért

ÁPRILIS A nők egészségügyi helyzetének tudatosítása

MÁJUS Speciális képzés újságíróknak a nők jogairól

JÚNIUS Zöld gondolkodás, zöld cselekvés: kapcsolódj be az EWL környezetvédelmi kampányába!

JÚLIUS Jelentkezz az Európai Női Lobbi első nyári kurzusára!

AUGUSZTUS A lányok és fiatal nők megerősítése a kreativitáson keresztül

SZEPTEMBER Vessük össze a katonai kiadásokat a nők jogaival és a békével!

OKTÓBER Európai hálózatokkal együtt a szegénység felszámolásáért Európában

NOVEMBER 16 akciónap a nők elleni erőszak ellen

DECEMBER Egy egész év akcióira építhetünk a nők emberi jogaiért.

